

*Лауреаџи
у 2017. їодини*

*The Laureates
in 2017*

*Лауреаты
2017 їог*

Јадранка Јовановић

Добитница Награде „Браћа Карић”
за изузетна достигнућа у култури и уметности

ЖИВОТ ЈЕ НЕГДЕ ОВДЕ

Можда је то управо та „душа словенска”, везаност емоцијама. Овде сам почела од нуле. Сама себи била предак. Мој пут од дејинства до овој дана испрошио је многу моје енергије, давања. Чини ми се да без неке нужде не бих мола поново ни половину те енергије коју сам овде уложила да уложим негде другде. Зато остајем.

♦ Судбином одређени, или појединачним енергијама обликовани, наши животи пролазе на сасвим различите начине. Шта је то што је одредило Ваш живот, што га је учинило баш оваквим какав јесте? То могу бити људи, догађаји, избори...

• Безброј најхармоничнијих и такође, рекла бих, ексцесних догађаја и особина. Одмалена изражена личност, немилосрдна дисциплинованост, вредноћа и марљивост. Одредила ме је и строгост мојих родитеља, која је учинила да будем још строжа према себи. Одређена сам и божијим даривањем великог талента и харизматичности, озбиљним образовањем, али и раним судбинским породичним ударцима. Памтим борбу за живот тешко оболелог оца и његов губитак, што је одредило мој основни став у животу већ у једанаестој години: да на свету имам само себе, којој у свим ситуацијама могу да се обратим. Стални раст тежње ка часности и истинољубивости. Без страха и одступања. Али током свих, и добрих и лоших животних ситуација, на путу образовања и про-духовљавања. Сада знам да ме невероватном, филмском вештином спроводио, усмеравао, кориговао, наводио Бог, наменивши ми смисао живота оплемењивањем људских душа помоћу уметности.

♦ Ових с'ће дана ангажовани на неколико пројеката. Већ почетком наредне недеље пуштајуће у Румунију, а пошто Вас чека постојање у Америци... Како успевате? Одакле црпите енергију, какви Вас мотиви покрећу?

• То се и ја често питам. Од првог наступа, 1980. године, тада сам још била студент, прошло је ево више од тридесет година. Шта ме покреће? Не знам ни сама, осим да је за успех у било којој професији неопходно поседовање енергије. Већ сам вам говорила о израженој дисциплини. Рад је моје задовољство и моја потреба. Када се после напорног пута вратим у Београд и одем, преморена, на пробу са пијанистом, мислећи да ће то бити једна обична проба, музика ме растерети, опусте. Након тога, чини ми се да умора није ни било. Музика је за мене нешто што увек може истински да ме препороди. За неког другог је то књига, филм... Верујем да свако од нас мора да има нешто што му толико значи и што има ту исцелитељску моћ.

♦ Сећам се да с'ће ми негде у априлу 1990. године, током нашеј првој разговора, рекли нешто што је људима било изузетно занимљиво – да с'ће у свему источна варијанта или, појасни речено, „душа словенска”. Како с'таквим емоционалним набојем, са свим тим што дефинише човека источне варијанте, живите ово време око нас?

Театар Ђузепе Верди, Трст,
Јадранка Јовановић и Хосе Кура

*У мој свей, који је бар два метра
око мене, а мислим да сваки човек
треба за то да се избори,
нико не може да уђе. Тај људски
не доушља никакве ушлицаје.
Па макар сви дружи мислили
једно, а ја друго.*

● Ништа се од тада у мени није променило. Можда са мање младалачког жара или пркоса то истичем, али осећам исто. При том не доживљавам то ни као предност ни као недостатак, већ једноставно као моју реалност. Са овом зрелошћу можда могу да будем прецизнија. У мени се прелама најзападнији део истока и најисточнији део запада. Исто је и када је у питању и моја вољена отаџбина и њено место у свету. Наравно, са свим последицама које таква позиција доноси. Ми у Србији знамо шта смо све преживели од те 1990. и не само тада него током читаве историје. И сада у 2018. години нисмо лишени притисака, захтева и уцена.

Стално слушамо о некаквој демократији. Ја сам ту реч потпуно избацила из свог речника, јер не разумем шта она значи, нити мислим да тако нешто било где постоји. Уместо неких великих прича о демократији, на које се немилице трошимо, више би нам помогло да свако одговорно ради свој посао. То је нешто за шта се истински залажем. Никада нисам припадала маси, никада ми она није била потребна за став, нити сам се скривала у већини. Сопствени став ми је на првом месту. Признајем да може бити погрешан. Допуштам себи да за годину, две, пет или двадесет схватим да сам била у заблуди. Тада ћу без кукавичлука то и да признам.

У мој свет, који је бар два метра око мене, а мислим да сваки човек треба за то да се избори, нико не може да уђе. Тај простор не допушта никакве утицаје. Па макар сви други мислили једно, а ја друго. Исто тако верујем да се све што није добро може мењати искључиво и најпре сопственим залагањем и давањем, а не обрнуто, чекањем да се нешто догоди или тражењем без улагања.

◆ *Да ли је за избор музике као професије потребна посебна храброст?*

● Људи су или храбри или кукавице. Храбри су ако верују у себе, имају личност, став. Ако се неко плаши за своје место под сунцем, то значи да он у себе не верује. Никада нисам била у таквој ситуацији. Немојте ме погрешно разумети, тешко је опстајати у мојој професији. Имамо примере да су певачи у раним годинама живота постајали професори. Вероватно су хтели да се обезбеде на време од свих могућих ризика које моја професија доноси. Ја заиста никада нисам имала то осећање да излаз за свој пут нећу наћи.

◆ *Шта се дешава у свейу?*

● Огроман број младих се бави певањем. Немогуће је да сви добију прилику. Средства за културу се смањују. Сразмерно порасту броја певача у свету могућност наступа је умањена. Знатно је подигнут ниво просечног квалитета уметника, скоро да нема оних који нису добри. Диригенти и редитељи се утркују да буду директори театара, јер им бројне међусобне уметничке размене гарантују наступе, исписивање биографије и могућност зараде. Сада су још наглашеније интересне групације, лобирања, а о маркетингу путем друштвених мрежа да не говорим... Све то заједно чини да остаје мало простора за уметника да корача чисто кроз своју уметност. Глобализација и брзина живота чине тешко остваривим трајање у уметности. Тражи се стално ново, ново, и ново. Та највећа вредност – трајање, захтева

Jadranka Jovanovic

Winner of the "Karic Brothers" Award for outstanding achievements in Arts and Culture

LIFE IS SOMEWHERE HERE

Perhaps it is that "Slavic soul" and its divine emotions. I started here from scratch. I was a predecessor to myself, I'd say. My journey from childhood to this day has consumed a lot of my energy and giving. I don't think that I would be able to do half of it again if it wasn't absolutely necessary. That's why I stayed here.

◆ *We lead different lives predestined or shaped by our individual energies. What is it that has determined your life and made it as it is? People, events, choices ...*

● A number of the most harmonious events, I'd say, some to excess as well as my traits. I showed to be of a strong character since I was a child, very disciplined, hardworking and diligent. My life path was also carved by my parents strict upbringing which has made me to be more strict on myself. It is also determined by God's gift of great talent and charisma, serious education as well as certain blows of destiny that hit my family early in my life. I remember the struggle for my father's life, his illness and the loss we experienced, which has shaped my basic attitude in life, when I was only eleven: I am the only person in the world that I can rely on! There was my constant urge and aspiration towards honesty and truth with no fear or retreat in both good and bad situations, through the path of education and spiritual upgrade. Now I know that I was guided with incredible, cinematic craft, directed, corrected, instructed by God himself who gave me the meaning of life by enriching the human souls through art.

◆ *You are involved in several projects at the moment. Already at the beginning of next week you are traveling to Romania and then to United States ... How do you do it? Where do you get all that energy or the motive?*

● Believe me, I often ask myself the same. It has been more than thirty years since I first performed as a student back in 1980. What drives me? I honestly don't know except that it is necessary to possess the energy for success in any profession. I already told you about me and discipline. You see, my work is my pleasure as well as the necessity. When I return to Belgrade after a long tour and go to my piano rehearsals obviously exhausted, music simply relaxes me and makes me free from any tension. After that, I do not even remember that there was any fatigue at all. Music always makes me feel reborn. For someone else it's a book, a movie ... I believe that each of us

Ядранка Иованович

Лауреат Награды «Братья Карич» за исключительные достижения в области культуры и искусства

МОЯ ЖИЗНЬ ПРОХОДИТ ГДЕ-ТО ЗДЕСЬ

Может, у меня именно та самая "душа славянская", эмоциональная привязанность. Здесь я начала с нуля. Сама себе была предком. Путь, проделанный мною с детства до сегодняшнего дня, стоил мне много энергии, много потраченных сил. Мне кажется, что в каком-то другом месте я бы снова без острой необходимости не смогла и половину той энергии израсходовать, сколько вложила здесь. Поэтому я остаюсь.

◆ *Предопределенные судьбой или отдельными энергетическими вспышками и потоками, наши жизни протекают по самым замысловатым траекториям. Что повлияло на Вашу жизнь, что сделало ее именно такой, какой она сложилась? Это могли быть люди, события, сделанный выбор...*

● Бесчисленное количество самых гармоничных и, так сказать, необязательных избыточных событий, а также особенности моего собственного характера. С раннего детства я была сложившейся личностью, которой присуща дисциплинированность, отсутствие жалости к самой себе, трудолюбие и усердие. Наложила отпечаток и строгость моих родителей, побуждавшая относиться к себе еще строже. Сформировало меня полученное серьезное образование и, в немалой степени, осознание того, что мне достался Божий дар – талант и харизматичность. Оставили свой след удары судьбы и семейные утраты, которые мне пришлось перенести в раннем возрасте. Помню, как боролся за жизнь тяжело больной отец, как мы его потеряли. Под впечатлением его ухода уже в одиннадцать лет я выработала свою главную жизненную позицию: на всем белом свете у меня есть только я сама, к кому я могу обратиться в любых обстоятельствах. Постоянно растущее стремление к честности и правдолюбию. Отсутствие страха и нежелание отступать. Понимание, что образование и одухотворенность – единственный путь преодоления всех жизненных ситуаций – и плохих, и хороших. Сейчас я понимаю, что меня все эти годы вел и направлял, с каким-то кинематографическим мастерством, никто иной как Бог, который и определил смысл моей жизни – облагораживать с помощью искусства души людей.

◆ *Сегодня Вы участвуете в нескольких проектах. Уже в начале следующей недели отправляетесь в Румынию, а затем Вас ждут в Америке... Как Вам это удастся? Откуда Вы берете силы, где находите мотивацию?*

Људи су или храбри или кукавице.
Храбри су ако верују у себе, имају
личности, сјај. Ако се неко њлази
за своје место под сунцем, то значи
да он у себе не верује. Никада нисам
била у таквој ситуацији.

„Меланхолични снови грофа Саве Владиславића”

must have something of such an importance, something that has that healing power.

◆ *I remember during our first interview in April 1990, that you told me something that other people found very interesting - that you are an Eastern in all, poetically speaking, the "Slavic soul". How do you live with such an emotional charge and all that defines an Eastern person in today's world?*

● Nothing has changed since then. I'm still me maybe with less „glow of youth“ or defiance, but I still feel the same. I don't see it as an advantage, not as a disadvantage, but as my reality. With my today's maturity I might be even more precise. You see, the westernmost part of the East and the most eastern part of the West meets and lives within me. The same goes for my beloved homeland and its place in the world with all the consequences that such a position brings, of course. We know what we have all survived since 1990 in Serbia, not only then but throughout the history and even today in 2018 we are not deprived of pressure, demands and blackmail.

We are constantly listening about democracy. I have to say that I have completely deleted the word from my vocabulary, because I do not understand anymore what it means, nor do I think that it exists anywhere. Instead of wasting time on some big stories about democracy, it would help if we get to be more responsible and do our best in everything. That's what I truly stand for. I was never a part of the masses, I never needed it for having my opinion or attitude nor did I hide in the majority. My own attitude is the first and the most important. I know to be wrong I admit, but I allow myself to realize that and say it out loud that I was wrong in a year, two, five, or twenty.

No one can enter my world and I think that every man needs to fight for his own space and choice to let or not people in. This space does not allow any influence, even if everyone else thought one and me the other way. Also, I believe that everything that is not good can be only changed, first and foremost by your own efforts and giving, not the other way around waiting for something to happen or searching without any investment.

◆ *Does the music as a profession require special courage?*

● People are either brave or not. They are brave if they believe in themselves, if they have integrity and strong attitude. If one fears for the place under the sun, it can only mean that lacks faith in him/herself. I've never been in such a situation. Do not misunderstand me, it's very hard to survive in my profession. There are examples of many singers that started teaching very early for they probably wanted to get existentially secured on time from all the possible risks that my profession brings. I have never experienced that feeling of not finding my way.

◆ *What's happening in the world?*

● There is a huge number of young people that are engaged in singing. It is simply impossible for everyone to get a chance. Cultural resources are decreasing in proportion to the increase of the number of singers in the world so, the possibility of performing is quite reduced. The level of average quality of the artist has been significantly raised, there are almost none of the poor performers. Conductors and directors are

Јадранка Јовановић као Абигејл у опери Набуко

● Я сама часто задаю себе этот вопрос. Больше тридцати лет прошло с момента моего первого выступления в 1980 г., когда я была еще студенткой. Что мною движет до сих пор? Сама не понимаю. Знаю только, - чтобы добиться успеха в любой профессии, необходимо иметь энергию. Я уже говорила Вам о присущей мне дисциплинированности. Я испытываю потребность в работе, я от нее получаю удовольствие. Возвратившись в Белград из тяжелой поездки, еду уставшая на репетицию с пианистом и думаю, что это будет обычная репетиция. А музыка снимает груз с моих плеч, расслабляет меня. После этого кажется, что никакой усталости и не было вовсе. В музыке есть что-то, что всегда может меня по-настоящему возродить, придать сил. Для других это книга, кино... Думаю, у каждого из нас есть что-то, что значит так много, что приносит исцеление.

◆ Припоминаю, как Вы где-то в апреле 1990 г. во время нашего первого разговора сказали что-то очень любопытное. А именно, что Вы во всех отношениях «восточная разновидность человека», или, как сказал бы поэт, «душа славянская». Как Вы с таким эмоциональным настроением, – со всем тем, что присуще «восточной разновидности человека», – уживаетесь сегодня с миром, который нас окружает?

Јадранка Јовановић као Абигејл у опери Набуко

*За мене је истина есенција живоћа.
Без ње не моју да идем даље, а ја увек
идем даље. Такође, изражена љубав
према човечанству, према човеку,
али и моја најлашена брзина
која нервира људе око мене.*

најстрашније посвећење. Ипак има и добрих ствари, образовање уметника је порасло, слободно кретање кроз машту код неких такође, или се бар не дочекује на нож, а појављују се и нова интересовања за оперу и класику нарочито у Азији и на Блиском истоку...

◆ *Годинама смо сведоци исељавања многих младих људи. Одлазили су инжењери, доктори, музичари, ђлумци, ојерски ђевачи. Ви сје још ју. Шја Вас везује за ову земљу, за овај ђраг?*

● Ја јесам везана за ову земљу. То се види из многих ствари, али не мора ни да се види, битно је да ја то осећам. Још на почетку каријере имала сам бројне понуде да останем изван своје земље. Многи су ми космополитски оријентисани људи, којима је свеједно где живе, говорили о својој слободи. Ја нисам дошла у ту фазу и сматрам то управо недостатком те слободе. Стварно слободан човек је вероватно онај који може да живи било где, коме је свеједно где се налази, на Месецу или Земљи. Можда је то управо та „душа словенска“, везаност емоцијама. Имам још један мотив. Овде сам почела од нуле. Сама себи била предак. Мој пут од детињства до овог дана истрошио је много моје енергије, давања. Чини ми се да без неке нужде не бих могла поново половину те енергије коју сам овде уложила да уложим негде другде. Зато остајем. Међутим, данас је мешање нација актуелно у целом свету. Људи напуштају своје домовине трагајући за оним што мисле да им је приступачније на неком другом месту. Своје државе напуштају и људи у Индији, Кини, Италији, Русији, сви народи.

◆ *Свако ко је ђрофесионалац на сцени зна да је ђублика неко која увек изнова ђреба заводићи. Да ли се ђонекад уморије?*

● Како да не. Поготово ако имам више узастопних наступа. Некада изгубим ону сопствену радост што певам, и то се осети. Међутим, моја професионалност никада неће допустити да се оно што имам да понудим својој публици спусти испод одређеног нивоа. Сећам се да су ми за један концерт на Коларцу тражили да напишем биографију која би била на тој последњој страни програма. Уместо да наводим где сам све била, шта сам све певала, написала сам: „Драга публико, дозволите ми да оно што ћете понети вечерас као ваше осећање са овог концерта буде једина моја биографија.“ У тој реченици су садржане сва лепота и сва опасност моје професије.

◆ *Посији ли личности у свешу ојере којој се дивиие, којој ђежије?*

● Не. Постоје личности којима се дивим. Дивим се Пласиду Домингу, с којим сам и наступала више пута, његовом огромном свеопштем и музичком образовању, невероватно дугој каријери и посвећености музици, његовом господству и ценгаментству, трагу који оставља човечанству. Искрено се дивим Марији Калас, али и Ангели Георгију и Ани Нетребко. Никада нисам желела да будем као неко други, јер не могу све и да хоћу. Сви смо ми различити.

running to be managers of theaters because the art exchange between the nations guarantee performances, the writing of professional biography and the possibility of earning good money. Nowadays, various interest groups, lobbying and web marketing on different social networks are even more emphasized ... All together, leaves a little room for the artist to walk the path of his art. Globalization and the speed of life make it difficult to achieve sustainability in arts. There's constant search for fresh and new, unseen or unheard yet. The greatest value – the lasting career, requires the greatest commitment and dedication. Still there are good things like the education of artists has increased, the freedom to move through imagination with some also and there are new interests for opera and classics, especially in Asia and the Middle East ...

◆ *We have been witnessing the emigration of many young people for many years now. There were engineers, doctors, musicians, actors, opera singers leaving the country. And You are still here. What makes You attached to this country and this city?*

● I am very tied to this country, it can be seen but it does not have to be, what's important is that I feel and know it. At the beginning of my career I had many offers to work abroad. Many of the cosmopolitan-oriented people, that don't mind living anywhere on the planet, spoke of their freedom. I did not come to that stage and I consider their attitude as the lack of that same freedom they speak of. A truly free person is probably the one who can live anywhere, who doesn't mind where is

● С тех пор ничто во мне не переменялось. Может, я выражаю это с меньшей, чем в юности, горячностью или упрямством, но чувствую то же самое. При этом я не считаю, что это мое достоинство или недостаток, просто такова моя натура. Обретя зрелость, я могу дать более точное определение. В моем лице сошлись самый запад Востока и самый восток Запада. То же самое справедливо и в отношении моего дорогого отечества и его места в мире. Естественно со всеми последствиями, которые подразумевает такое место. Мы в Сербии помним все, что нам пришлось пережить с 1990 г. И не только с тех пор, но и за всю нашу историю. Но и сегодня в 2018 г. не обходится без давления на нас, требований, шантажа.

Постоянно нам рассказывают о какой-то демократии. Я это слово вообще исключила из своего лексикона, потому что не понимаю, что оно значит, и не верю, что такая демократия где-то существует. Вместо громких рассказов о демократии, на которые тратится столько времени, лучше бы каждый из нас добросовестно делал свое дело. Я искренне в это верю. Я никогда не была частью толпы, она никогда не определяла мою позицию, я никогда не пыталась прикрыться мнением большинства. Собственное мнение у меня на первом месте. Оно, допускаю, может быть неверным. Возможно, через год-два, пять или двадцать лет я пойму, что ошибалась. И тогда не побоюсь признаться в этом.

Никто не может нарушить границы моего мира, границы которого находятся в радиусе хотя бы двух метров от меня, а я думаю, что этого должен добиться каждый

Јадранка Јовановић и Пласидо Доминго

◆ *Које особине дефинишу Ваш карактер?*

● Пре свега истинољубивост. Често сам због тога у сукобу с неким људима. Не само због тога што они не говоре истину, већ и зато што уопште немају способности да је сагледају, или не желе да је виде. За мене је истина есенција живота. Без ње не могу да идем даље, а ја увек идем даље. Такође, изражена љубав према човечанству, према човеку, али и моја наглашена брзина која нервира људе око мене. Свакодневна потреба за самоћом и промишљањем, јер немам пријатељицу оног типа да све о мени зна. Таква особа не постоји у мом животу. То није лако. Имам и ја својих двоумљења, проблема које бих понекад поделила. Највећи број ствари те врсте решавам сама. То је добро зато што све своје слабости, лутања, грешке – само ја знам, а није добро, зато што губим енергију, понекад се вртим у кругу око ствари коју би неко са стране сагледао у секунди.

Овде сам почела од нуле. Сама себи била предак. Мој живот од дејинства до овог дана испрошио је многа моја енергија, давања. Чини ми се да без неке нужде не бих могла поново половину те енергије коју сам овде уложила да уложим негде другде. Зато остајем.

◆ *Поред професије, Ви сте остварени и као жена и мајка. Рађање деце је за сваког од нас велики догађај. Чини се да је то оно једино смислено што нам је за овај живот дајто. Свему осталом сами надевамо смисао, па како ко уме. Колико Вас је родитељство променило?*

● Рађање детета је за мене дар жени. Кажем то јер знам да има жена које нису мајке. Не мислим да је њихов

Солистички концерт у Центру „Сава“, 2013. године

that anywhere, the Moon or the Earth. Perhaps it is that "Slavic soul", the divine Slavic emotions. I have another motif, too. I started from scratch here. I was a predecessor to myself, I'd say. My journey from childhood to this day has consumed a lot of my energy and giving. I don't think that I would be able to do half of it again if it wasn't absolutely necessary. That's why I stayed here. However, the migration and mixing of nations is currently happening around the world. People are leaving their homelands in search of what they think better life conditions. People are leaving India, China, Italy, Russia, ... many nations are on the move.

◆ *Every professional knows that the audience needs to be seduced over and over again. Do you get tired sometimes?*

● Of course. Especially after many performances in a row. Sometimes I lose that joy of singing and it can be felt. However, my professionalism will never allow me to drop what I have to offer to my audience below a certain level. I recall that I was asked to write a short biography for the back page of the program for a concert at Kolarac. Instead of specifying the roles I was in and where I've performed, I wrote the following: "My dear audience, let my only biography be the feelings you'll take home with you after this concert." All the beauty and the risk of my profession is written in that one sentence.

◆ *Is there a person in the world of opera that fascinates you, the one you aspire to?*

Солистички концерт у Карнеги холу

человек. Это пространство не терпит какого-либо влияния извне. Даже если, я думаю одно, а все остальные – другое. Точно так же, я убеждена, что все плохое можно изменить только собственными усилиями. Бесполезно требовать, ничего не предпринимая, или ждать перемен, оставаясь пассивным.

◆ *Требуется ли особая храбрость, чтобы выбрать музыку своей профессией?*

● Люди или отважны, или трусливы. Отважны, если верят в себя, имеют свое я, собственное мнение. Если кто-то боится за свое место под солнцем, значит, он не верит в себя. Никогда не приходилось попадать в такую ситуацию. Не поймите меня превратно, очень непросто удержаться в нашей профессии. Много примеров того, как певцы в раннем возрасте начинают преподавать. Наверное, хотя вовремя себя обезопасить от всех возможных рисков, которые связаны с тем, чем мы занимаемся. Я, действительно, никогда не опасалась, что мне не удастся найти выход из какого-то затруднения и дальше идти своим путем.

◆ *Что происходит в мире?*

● Огромное число молодых людей занимаются пением. Увы, не получится, чтобы каждому выпал шанс добиться успеха. Средств на культуру выделяется все меньше. По мере того, как увеличивается число певцов, в мире уменьшается возможность для их выступления. Средний уровень артистов значительно вырос, почти нет таких, про кого нельзя сказать, что он хорош. Дирижеры и режиссеры борются за места директоров театров. Эта должность открывает многочисленные возможности пользоваться обменом между художественными учреждениями, что гарантирует выступления, заработок, впечатляющий послужной список. Сегодня еще активнее стали разнообразные кланы и лоббистские группы. А о маркетинге, осуществляемом посредством социальных сетей, и не говорю... Все это лишает художника возможности продвигаться по карьерной лестнице исключительно за счет своих заслуг перед искусством. Сегодня глобализация и скорость жизни не дают на чем-либо сосредоточиться в искусстве. Постоянно требуется что-то новое, новое и новое. А это самое ценное качество в художнике – сосредоточенность – достигается за счет максимальной самоотдачи. Но есть и положительные моменты. Растет уровень образования деятелей искусства, художник все более свободен в своем полете фантазии. По крайней мере, это не принимается в штыки. Растет спрос на оперу и классическую музыку там, где его не было раньше. Особенно, в Азии и на Ближнем Востоке.

◆ *Многие годы мы наблюдали, как молодые люди навсегда уезжают за границу. Эмигрировали инженеры, врачи, музыканты, актеры, оперные певцы. А Вы по-прежнему здесь. Что Вас удерживает в этой стране, в этом городе?*

● Я привязана к этой стране. Много об этом свидетельствует. Впрочем, не имеет значения, как это выглядит со стороны, важно, что я так чувствую. Еще в начале карьеры мне много раз предлагали остаться за границей. Многие космополитически настроенные люди, которым все равно где жить, рассказывали, какая это свобода. Я до

Јадранка Јовановић у улози Пепељуге

● No. There are people I admire, like Plácido Domingo, with whom I performed many times and whose immense universality and music education, an incredibly long career and commitment to music, a paragon of gentlemanly conduct, a trail he leaves to the mankind is for every admiration. I sincerely admire Maria Callas, as well as Angela Gheorghiu and Anna Netrebko. I never wished to be like someone else, because I can't do it all even if I wanted to. We are all different.

◆ *Which traits define your character?*

● First of all, truthfulness. Often I get in conflict because of it and not because some people don't tell the truth, but because they do not have the ability to perceive the truth or they simply don't want to see it at all. The truth is the essence of my life. Without it I can't go move forward and I'm always the one who goes forward. Also, my love for mankind, for a human being, as well as my natural and highlighted agility that annoys people around me. Everyday need for solitude and reflection for I do not have a friend „who knows everything about me“. Such a person does not exist in my life. It's not that easy. I do have my own concerns and problems that I would sometimes share but I take care of it by myself. It's good because I'm the only one who knows all my weaknesses, wanderings, mistakes. On the other side it's bad because I lose lots of energy and sometimes I go round in circles trying to solve something that could be seen by someone else in seconds.

◆ *Besides professionally, you have been accomplished as a woman and a mother. There's no greater joy than becoming a parent. It seems that it is the only meaningful thing that life has given us. Everything else we shape and give meaning ourselves. How has parenthood changed your life?*

такого не дошла и усматриваю в такой позиции проявление внутренней несвободы. Подлинно свободный человек это тот, кто может жить, где угодно, – хоть на Луне, хоть на Земле. Может, у меня именно та самая “душа славянская”, эмоциональная привязанность. Есть у меня еще один мотив. Здесь я начала с нуля. Сама себе была предком. Путь, проделанный мною с детства до сегодняшнего дня, стоил мне много энергии, много потраченных сил. Мне кажется, что в каком-то другом месте я бы снова без острой необходимости не смогла и половину той энергии израсходовать, сколько вложила здесь. Поэтому я остаюсь. Впрочем, сегодня нации перемешиваются по всему миру. Люди оставляют отечество в поиске того, что им кажется более доступным в каком-то другом месте. Из своих стран уезжают жители Индии, Китая, Италии, России, представители всех народов.

◆ *Каждый профессионал, выступающий на сцене, знает, что публику надо снова и снова соблазнять, пробуждать в ней интерес. Вы когда-нибудь устаете от этого?*

● А как же. Особенно, если у меня много выступлений, которые идут одно за другим. Иногда я даже утрачиваю радость от пения, и это не остается незамеченным. Однако, я профессионал и никогда не допущу, чтобы то, что я выношу на суд публики, было ниже определенного уровня. Вспоминаю, как мне перед одним концертом в зале «Коларац» организаторы предлагали написать автобиографию, которую бы поместили на последнюю страницу программки. Вместо перечисления, - где побывала, что исполнила, - я написала: «Дорогая публика, разрешите, чтобы Ваши впечатления после этого концерта, с которыми Вы отправитесь домой, были моей единственной автобиографией». В этом предложении – вся прелесть и вся опасность моей профессии.

Јадранка Јовановић као Аида

Јадранка Јовановић у Миланској скали

Ја само знам да ми се ђонекад чини да одавно не ђостојим. Само сањам да као некакав дух који лебди живим на земаљској кућли. Често се ђишам да ли ми сви заиста ђостојимо или смо нечији сан. Можда је вечност ујраво ђај сан.

живот изгубљен, промашен или без циља. Сиромашнији је за то осећање, за то искуство, али никако промашен. Захвална сам судбини што сам мајка. То изузетно осећање променило ме тако што сам постала толерантнија чак и у непосредном сукобу ставова, идеја. Не мање жестока, али са више разумевања и поштовања, ако хоћете.

◆ *Да ли ђостоји нешто на чему инсистираће када вас ђишаваће свој сина, нешто што као искуство или особину свакако желиће да му ђренесеће?*

● Сада сте ме затекли. Да видим шта ја то радим. Покушавам да му усадим осећање да буде господин у души. Да буде господствен у својој емоцији, да има то господство јачег. Можда се ђуди томе не могу научити. Они или имају или немају такав осећај. Ја сам то препознала у себи. То је осећање јачег да направи уступак слабијем, а да то слабији не осети. То је за мене господствено понашање. Волела бих да мој син наследи тај осећај.

◆ *Уметници као суйћилне ђприроде јасније и јаче осећају све дамаре сђварности. Да ли Вас ојћерећује свесћ о ђролазности? Има ли ђа чињеница икакав ућицај на Ваш свакодневни живој?*

● Свест о коначности ме чини мирном. Размишљам о неколико ствари. Када би ми неко саопштио да се сутра завршава мој живот, ја бих рекла – добро већ сам толико тога дала, већ се толико тога догодило. Када сам уморна, некаква судбина с том поруком би ме чак и обрадовала. Имам и фазе велике исцрпљености. Ми смо само тренутак. Све то ме чини толерантнијом. Ја само знам да ми се понекад чини да одавно не постојим. Само сањам да као некакав дух који лебди живим на земаљској кугли. Често се питам да ли ми сви заиста постојимо или смо нечији сан. Можда је вечност управо тај сан.

◆ *Шта је то што чини истинску диву? Како се осваја или сичиче ђишула која издваја највредније у уметности музике, али и филма?*

● Јака личност, интелигенција, енергија и харизматичност.

◆ *У чишавом низу ђрестижних нађрада које ђраће Вашу каријеру, шта Вам значи чињеница да сће један од добићника Нађраде „Браћа Карић“?*

● Првих петнаестак година мог уметничког рада, који је већ обухватао значајне светске позорнице, нисам добијала никакве награде у својој земљи. Мислила сам тада, можда превише горда, како ми је највећа награда то што немам ниједну награду. Нисам ни живела ни радила за награде. Сматрала сам да оне постоје да помилују нашу сујету. А онда су почеле стидљиво да пристижу. Данас је девалвација награда, има их превише и лако се добијају, а и међусобно „срећују“. Ипак, лепо је када без икаквог лобирања неки ђуди примете и вреднују ваш допринос у одређеној области. Тако је ова 20. Награда „Браћа Карић“, која је свој јубилеј посветила женама, учинила да се осећам посебно почаствована и поносна, нашавши се у фантастичном друштву пет изузетних светских жена.

● The birth of a child is a gift for a woman. I say this because I know there are women who aren't mothers. I don't think their life is lost, wasted or without a goal. They are only devoided of that emotion, of that experience, but in no way their life is wasted. I'm so thankful for the privilege and divine appointment of being a mom. The extraordinary emotion of motherhood changed me by becoming more tolerant even in the immediate conflict of attitudes and ideas. Not less tough but with more understanding and respect, if you will.

◆ *Is there something you insist on in raising your son, an experience or a trait that you want to transfer?*

● You've got me. Let me see what am I doing. I'm trying to make him embrace the idea of himself as a gentleman. To be a paragon of gentlemanly conduct in everything he does. Perhaps people can not be taught of it, they either have it in them or not. I have recognized it in me and it's a privilege of the stronger one to make the imperceptible concession to the weaker without underestimating. That's gentle behavior for me. I wish my son inherits that emotion.

◆ *The subtle nature of artists makes them have stronger and more intense feelings of the surrounding. Are you burdened with transiency? Does that fact have any influence over your everyday life?*

● The awareness of finality makes me at peace. I'm contemplating on a few things. If somebody is to tell me that my life would end tomorrow, I'd say ok – I've already given so much and so many things has happened. There are periods of such an exhaustion, when I'm so tired, that a message of such fate would even make me happy. You know, we are just a moment in time. All of that makes me more tolerant. I only know that sometimes it feels like I don't exist for quite some time, that I'm only dreaming to be a ghost floating around the globe. I often wonder if we really exist or we are just somebody's dream. Perhaps eternity is that dream.

◆ *What makes a true diva? How does one conquer and gain title that distinguishes the most valuable in the art of music, as well as the film?*

● Strong personality, intelligence, energy and charisma.

◆ *In a series of prestigious awards in your career, what does the "Karic Brothers Award" mean to you?*

● For the first fifteen years of my career, which already included the most important world stages, I did not receive any awards in my own country. I thought then, maybe too proud, that my biggest reward is that I didn't receive a single prize. I have not lived nor have I worked for awards. I thought rewarding existed only to flatter our vanity. And then it started. There is devaluation of prizes nowadays, there are too many and easy to get, and are "arranged" among interest groups. Nevertheless, it is nice to see that some people followed, observed and valued one's work without any lobbying or „arrangement“. Thus, the 20th "Karic Brothers Award", which dedicated its jubilee to women, made me feel especially honored and proud, finding myself in the fantastic company of five exceptional women of our time.

◆ *Есть ли в мире оперы кто-то, кто Вас очаровывает, к кому Вы имеете слабость?*

● Нет. Есть личности, которыми я восхищаюсь. Например, Пласидо Доминго, с которым я много раз выступала. Нельзя не восхищаться его образованностью в целом и знаниями музыки в частности, его невероятно долгой карьерой и преданностью музыке, его благородством и джентльменским поведением, тем наследием, которое он оставляет человечеству. Искренне отдаю должное Марии Каллас, а также Ангеле Георгиу и Анне Нетребко. Никогда мне не хотелось быть похожей на кого-нибудь другого. Потому что я понимаю, что нельзя уметь абсолютно все, даже если очень хочется. Все мы разные.

◆ *Назовите основные черты Вашего характера*

● Прежде всего, правдолюбие. Я часто конфликтую с людьми из-за этого. Не только потому что они говорят неправду, а из-за того, что вообще неспособны распознать ложь или не желают ее видеть. Для меня в правде смысл жизни. Без нее я не могу двигаться дальше, а я никогда не останавливаюсь. Кроме того, выраженная любовь к человечеству, к человеку, а также моя подчеркнутая стремительность, которая нервнрует людей из моего окружения. Каждодневная потребность в уединенных размышлениях, ведь у меня нет подруги, которая все бы обо мне знала. Такого человека нет в моей жизни. Это непросто. Есть у меня и сомнения, и проблемы, которыми я бы поделилась. Я их, по большей части, решаю сама. Это хорошо, потому что только я знаю о своих слабостях, заблуждениях и ошибках. И плохо, потому что трачу силы – кругом жожу вокруг какого-то вопроса, ответ на который человек со стороны нашел бы за секунду.

◆ *Кроме профессионального поприща, Вы реализовали себя как жена и как мать. Для каждого из нас рождение ребенка – большое событие. Кажется, это единственное в нашей жизни, что априори имеет смысл. Всему остальному мы сами придаем смысл – кто как умеет. Как Вас изменило материнство?*

● Я считаю, что для женщины рождение ребенка – это дар. Я так говорю, потому что знаю, что есть женщины, не ставшие матерями. Не думаю, что их жизнь потеряна, бесцельна или лишена смысла. Она беднее, так как лишена этого чувства, этого опыта, но не бесцельна. Я благодарна судьбе за то, что стала матерью. Это исключительное чувство изменило меня в том смысле, что я стала терпимей. Даже, когда речь идет о непосредственном столкновении позиций, идей. Я не стала более мягкой, но более понимающей, более уважительной, если хотите.

Концерт на Коларцу

◆ *Есть ли что-то, на чем Вы настаиваете, воспитывая сына? Что-то, что, как свой опыт или черту, непременно хотите ему передать?*

● Сейчас Вы меня застали врасплох. Надо подумать. Я пытаюсь вселить в него чувство благородства и внутреннего достоинства. Чтобы он с достоинством выражал свои эмоции, чтобы имел это благородство человека, обладающего внутренней силой. Возможно, этому нельзя научить. Человек или чувствует это, или нет. Я ощутила это в себе. Это чувство более сильного, который может пойти на уступку слабому, чтобы тот этого не заметил. В этом суть благородного, достойного поведения. Я хотела бы, что мой сын унаследовал это чувство.

◆ *Художники как более тонкие натуры яснее и сильнее чувствуют пульс жизни и времени. Вас не тяготит осознание преходящего характера всего сущего? Влияет ли это на Вашу каждодневную жизнь?*

● Осознание конечности бытия успокаивает меня. Я размышляю о нескольких вещах. Если бы мне кто-нибудь сказал, что завтра заканчивается моя жизнь, я бы ответила: «Хорошо, я столько сделала, столько всего со мной произошло». Когда я уставшая, такое известие меня бы даже порадовало. И у меня бывают периоды полного изнеможения. Мы всего лишь миг. Все это делает меня более терпимой. Знаю только, что мне иногда кажется, будто я давно не существую. Будто я сплю и как какой-то дух парю над земным шаром. Часто задаюсь вопросом – мы, действительно, существуем, или мы чей-то сон? Может, вечность и есть этот сон.

◆ *Каково неперенное качество подлинной дивы? Как завоевывается или достигается этот титул, которым наделяют самых выдающихся деятелей музыки и кинематографа?*

● Сильная личность, интеллект и харизма.

◆ *Помня о длинном списке престижных наград, полученных за карьеру, как бы Вы оценили тот факт, что Вы стали одним из лауреатов Награды «Братья Карич»?*

● За первые пятнадцать лет своей художественной деятельности я побывал на всех ведущих сценах мира, но не удостоилась ни единой награды в своей стране. Я думала: может, я слишком горда, и главная для меня награда в том, что у меня нет никакой награды. Впрочем, я не ради наград жила и работала. Полагала, что они существуют, чтобы потешить нашу суетность. А потом они начали стыдливо присуждаться. Сегодня мы наблюдаем девальвацию наград. Их слишком много, их легко получить, об их присуждении договариваются тет-а-тет. И, все-таки, хорошо, когда без какого-либо лоббирования какие-то люди уважают и высоко оценивают твой вклад. Так, эта 20-я Награда «Братья Карич», юбилейное вручение которой посвящено женщинам, заставила меня почувствовать себя особенно польщенной и гордой. Ведь я оказалась в фантастическом обществе пяти исключительных женщин мирового масштаба.

Муниба Мазари

Добитник Награде „Браћа Карић” за хуманитарни рад,
јачање мира, сарадње и пријатељства међу народима

ЉУДСКОСТ ЈЕ ЈЕДИНА РЕЛИГИЈА

Животи у колицима заправо ми је дао крила... Немам штиа да изгубим. А када немам штиа да изгубим, осећам се ипак ослобођено. Сваки покушај праћен је неуспехом зато што је неуспех мој. Одустајање не постоји као могућност.

Сви смо ми људи, само изгледамо другачије. Због чега и даље толеришемо разлике? Зашто их не славимо када су нам душе повезане?

Људскост је једина религија, једина вредност и једино веровање. Знам да ће се сви променити онда када сви будемо веровали у њу.

♦ Судбином одређени или појединачним енергијама обликовани, наши животи пролазе на сасвим различите начине. Штиа је то што је одредило Ваш живот, што га је учинило баш оваквим какав јесте?

● Човек често није свестан тога да су и неке несрећне околности заправо прикривени благослов. Поједине несреће оставе толико јак траг да измене наш генетски код. Пре око десет година доживела сам саобраћајну несрећу. Аутомобил је слетео с пута, а ја сам задобила бројне повреде. Као што рекох, било је много повреда, али она која је потпуно изменила мој живот била је повреда кичме.

Осећала сам се као да је једна половина мог тела сломљена, а друга парализована. Од тог тренутка мој живот је попримио потпуно другачији смисао. Моје тело је било физички деформисано, али је моја душа доживела преображај, можда управо том енергијом коју помињете. То је разлог због кога увек говорим да је ова несрећа била прикривени благослов како за мене тако и за велики број људи око мене.

♦ Забележена је Ваша реченица: „Нисам имала хероје, ја сам одлучила да то сама постанем.” Како сте постали сопствени херој? Како у свему у којем свакодневно, често безнадежно, истражимо хероје у другим – постојећи сам свој херој?

● Сматрам да треба променити начин на који дефинишемо хероје. Хероји немају одређени пол. То не морају бити искључиво мушкарци. И жена може бити херој! Трансродна особа такође. Верујем у интроспекцију и самоанализу. Сваке ноћи пред спавање анализирам шта сам урадила тога дана, колико сам људи дотакла и колико живота променила. Према томе, херој није особа пуна себе, већ неко чија су веровања утемељена у променама које доноси у туђе животе. То је дефиниција хероја какав желим да будем.

Увек тежимо да се угледамо на некога како бисмо на крају нашли хероје у нама самима. Само их је требало препознати и прихватити. То је оно што сам ја урадила.

Осећала сам се као да је једна половина мој шела сломљена, а друја парализована. Од тој тренушка мој животи је појримии појиуно друјачији смисао. Моје шело је било физички деформисано, али је моја душа доживела преображај, можда ујраво шом енеријом коју помињете. То је разлој збој која увек поворим да је ова несрећа била покривени блајослов како за мене така и за велики број људи око мене.

◆ Сви ми током живота, пре или касније, падамо под шереиом несреће, бола, нејравде. Чак и када нас животи остави саме, одбачене и нејраведно осуди на бол, поиу, страх и одузме нам једино што је преостало – јраво да се падамо, разликујемо се само по шоме како се подижемо.

Шта је то што је у Вама преваинуло и сјречило Вас да се предаите и одустанеите? Шта је то збој чеја Ви и у инвалидским колицима „сјојите усјравно”?

● Много пута сам чула шта све не могу да урадим – не могу да будем мајка, не могу да сликам, не могу да ходам, не могу ово или оно...

У таквим тренуцима говорила сам себи: – У реду, хајде да размислим о стварима које могу да радим. Када је реч о парализи, то је реалност коју не могу да променим. Не постоји медицински третман за то, па хајде да се концентришем на ствари које су могуће. Верујем да ме је Бог одабрао за бол како бих могла да осећам бол других.

Ако нисте искусили бол, вероватно не можете ни да претпоставите како се осећају они који јесу. Снагу ми је дала жеља, а она је родила мотив – да постанем боља и јача особа за себе и све људе који ме окружују.

Сваки покушај праћен је неуспехом зато што је неуспех могућ. Одустајање не постоји као могућност.

◆ Кажете и: „Свако је херој сојсјивене живојне ириче, а хероји никада не одустају.” Како сје понашли снају да појиуно сами превазијете све физичке и друшјивене прејреке које су Вас сјушавале?

● Много ствари се догодило од тада. Пре несреће била сам поприлично несмотрена особа. Нисам осећала захвалност. Сувише времена посвећивала сам малим и небитним стварима у животу. Сада, када је Бог одузео један велики комад здравља из мог тела, упознала сам праву вредност ствари. Сваки наш дах је благослов – постоји толико тога што можемо да научимо, истражимо.

Знала сам да умем да сликам, међутим никада нисам размишљала о томе да постанем уметник. Знала сам и да могу да допрем до људи и помогнем им... Знала сам да моје речи имају исцелитељску моћ, али их никада пре на тај начин нисам користила. Данас, док седим у колицима и не могу да стојим и ходам, знам да досежем далеко верујући у исцељење људи помоћу уметности и речи.

То су моје две страсти. Држим мотивационе говоре не само зато што је то нешто чиме се бавим, већ и због тога што ме то чини срећном. Чини да се осећам живом, а тако је и са уметношћу.

◆ Ваш бренд „Muniba's Canvas“ има поруку: „Нека ваши зидови носе боје.” Који су то зидови који нас ојраничавају, сјушвају? Да ли су они зајраво око нас или у нама?

● Да, то је заиста добро питање. Идеју за тај слоган добила сам још када сам била у болници. Морала сам да носим белу болничку одећу и живим окружена белим зидовима. То је био потпуно безбојан свет.

У исто време сам почела поново да сликам. Само сам желела да испуним живот бојама. Најбоља ствар код уметности јесте могућност да се изразите без иједне изговорене речи. Људи гледају слике, коментаришу њихове боје, али уметник тим истим бојама покушава да сакрије свој бол.

Muniba Mazari

“Karić Brothers” Award laureate
for Humanitarian Activities

HUMANITY IS THE ONLY RELIGION

Life in the wheelchair has in fact given me wings, and I have nothing to lose now. When you know you have nothing to lose, you become so liberated and free. Every attempt is followed by failure, because failure is an option, but giving up is never an option.

We are all humans, we only look differently. But why are we only tolerating differences and not celebrating them, when our souls are all connected?

Humanity is the only religion, the only value and belief. I know that the World will change the day we start believing in being human.

◆ *Created by destiny, or shaped by an individual energy, our lives change in the unexpected ways; sometimes even beyond our comprehension. What has determined your life story and made you life exactly what it is?*

● One is often unaware, that even accidents can be blessings in disguise. Some accidents are so strong, they just change your DNA. About 10 years ago I was in a car accident. The car fell in the ditch and I sustained a lot of injuries. As I have said, there were so many injuries, but the one that changed my life completely was the spinal cord injury.

It felt just like one half of my body was fractured, and the other half was paralysed. And from that moment on, my outlook on life has completely changed. My body was deformed physically, but my soul was transformed, perhaps through the very energy you were talking about. That is the reason I always say this accident was the blessing in disguise, both for me and for so many people around me.

◆ *You were quoted saying: “I did not have heroes, so I decided to become one.” How did you become your own hero? How do we become our own heroes, in a world, in which we constantly, often hopelessly, seek heroes in others?*

● I feel the very definition of the word hero needs to be changed. Heroes have no genders. Not only men can be heroes. A woman can be a hero too; a transgender as well, can be a hero. I believe in introspection and self-analysis. Every night before bedtime I analyse what I have done in my whole day. How many people I have reached and how many people's lives I have changed. So, a hero is not somebody who is full of himself, but someone whose beliefs are firmly grounded in bringing change in other people's lives. That is my definition of a hero I would like to be. We always strive to look up to someone, and in the end, we find that we all have heroes in ourselves. We just need to acknowledge them. That is what I did.

Муниба Мазари

Лауреат награды «Братья Карич»
за гуманитарную деятельность

ЧЕЛОВЕЧНОСТЬ – ЭТО ЕДИНСТВЕННАЯ РЕЛИГИЯ

Жизнь в коляске, в самом деле, окрылила меня... Мне нечего терять. А когда нечего терять, вы ощущаете полную свободу. Каждая попытка может обернуться неудачей, потому что неудача, в принципе, возможна. Однако, невозможно одно – отказ от своих намерений.

Все мы люди, только выглядим по-разному. Почему мы по-прежнему готовы только мириться с различиями? Почему мы их не прославляем, ведь души наши имеют столько общего?

Человечность – единственная религия, единственная ценность и единственная вера. Я уверена, что мир переменится, когда мы все станем в это верить.

◆ *Предопределенные судьбой или отдельными энергетическими вспышками и потоками, наши жизни протекают по самым замысловатым траекториям. Что повлияло на Вашу жизнь, что сделало ее именно такой, какой она сложилась?*

● Человек часто не осознает, что и несчастливые события или обстоятельства могут обернуться благословением. Иногда несчастье так сильно бьет по нам, что меняет наш генетический код. Около десяти лет назад я пережила автомобильную катастрофу. Машина съехала с дороги, и я получила многочисленные повреждения. Как я сказала, ранений было много, но главное, изменившее мою жизнь, – перелом позвоночника.

Мне казалось, что половина моего тела переломана, а половина парализована. С тех пор моя жизнь обрела совершенно иной смысл. Мое тело было физически искалечено, но душа преобразилась. Может быть, благодаря той энергии, которую Вы упомянули. Поэтому я всегда повторяю, что та беда стала благословением и для меня, и для многих окружающих меня людей.

◆ *На память приходят Ваши слова: «Рядом со мной не было героев, и я решила, что стану им сама». Как Вы стали героем для себя самой? Как стать героем для себя самого в этом мире, в котором мы каждый день часто безрезультатно пытаемся обнаружить героизм в ком-то другом?*

● Я думаю, надо изменить подход к тому, кого можно считать героем, а кого нет. У героев нет определенного пола. Это не обязательно мужчины. И женщина может быть героем! И транс-сексуал. Я верю в самонаблюдение и самоанализ. Каждый вечер перед сном я анализирую, что я сделала за этот день, до скольких людей достучалась, сколько жизней изменила. Поэтому герой не тот, кто заиклен на себе, а тот, кто в своем мировоззрении опирается на перемены, которые он в состоянии привнести в жизни других людей. Таково определение героя, которым я хотела бы стать.

Ако нисте искусили бол,
вероватно не можете ни
да претпоставите како се
осећају они који јесу. Снају ми
је дала жеља, а она је родила
моћив – да победим боља
и јача особа за себе и све
људе који ме окружују.

◆ *During our lifetime, all of us happen to fall under the burden of misfortune, pain, suffering and injustice. When life takes away everything from us, even the right to hope and dream, we differ in the way we rise, stand up and stay up. What has prevented you to give up and surrender? What makes you stand tall?*

● It was listening too much about what I cannot do; I cannot be a mother, I cannot paint again, I cannot walk again, I cannot do this, or that.

That was the moment when I said to myself - OK, fine, let me think about the things I can do. When it comes to paralysis - that is the reality I cannot change. There is no medical treatment for that so let me think about the things that are possible. I personally believe that God chose me for this pain, so that I can feel the pain of the others.

When you have not experienced pain, you probably cannot realise how it feels for people who have. My strength came from will, which motivated me - to become the better, stronger person; for myself and for the people around me.

Every attempt is followed by failure; because failure is an option, but giving up is never an option.

◆ *You also say: "You are the hero of your own life story and heroes Never Give Up!" How did you find the strength to overcome all the physical, and social obstacles that were in front of you?*

● So many things have unfolded since then. Before the accident I was a very reckless person. There was no gratitude in me. I used to spend so much time thinking about little things in life. When God has taken a big chunk of health from my life, I have come to know the real value of things. Each and every breath we take is a blessing, and we all have so much to learn and explore.

I knew that I could paint, but never thought of becoming an artist. I knew that I could reach out to people and help them and I knew that my words have the power to heal people, but I never used it. And now sitting in a wheelchair, I cannot stand, but I reach far, and I am going places, because I believe in healing people through words and art.

These are two of my passions. I give motivational speeches, not only because it is part of my work, but because it makes me happy. It makes me feel alive, and so it is with the art.

◆ *Your brand "Muniba's Canvas" has the slogan: "Let your walls wear colours." But, what are these walls that surround us? Are they around us, or are they in us?*

● That is indeed a very good question! The idea for the slogan was conceived back when I was in the hospital. I had to wear these white scrubs, and live surrounded by white walls. That was an absolutely colourless world.

At that time, I have started painting again, and just wanted to fill the life with colours.

The best thing about art is that it helps you express yourself without a single word spoken. People look at the paintings, commenting on the beautiful colours, but the artist tries to hide the pain through these very colours.

Walls surround us all. We are so guarded, that we do not let good things reach us. Sometimes, all we have to do is break these walls, or maybe we can paint them with colours, and let the right person come into our life.

Мы неизменно склонны оглядываться на кого-то другого, а, в конце концов, обретаем героев в самих себе. Их только и следовало распознать и принять. Именно этого я достигла.

◆ *Все мы в жизни рано или поздно падаем под тяжестью несчастий, боли, несправедливости. Когда жизнь бросает нас в одиночестве, отвергнутыми, незаслуженно обреченными на боль, страдания и страх, когда отнимает последнее - право на надежду, мы различаемся только в том, как мы снова поднимаемся с колен. Что это за качество, которое возобладало в Вас и не дало отчаяться и отступить? Благодаря чему Вы и в инвалидном кресле «стоите во весь рост»?*

● Много раз мне перечисляли, что я не смогу больше делать - не смогу стать матерью, не смогу писать картины, не смогу ходить, не смогу то и это...

В такие моменты я обращаюсь к себе со словами: «Хорошо, давай подумаем о том, что я в состоянии сделать». Когда речь идет о параличе, то это реальность, которую я не могу изменить. Это нельзя вылечить. Поэтому лучше я сосредоточусь на том, что возможно. Я верю, что Бог дал мне узнать, что такое боль, чтобы я лучше чувствовала боль других людей. Если вы не испытали боль, то, наверное, и не можете себе представить, каково тем, кто ее испытывает. Силы мне придает желание, которое мотивирует меня стать более достойной и сильной личностью ради самой себя и тех, кто меня окружает.

Каждая попытка может обернуться неудачей, потому что неудача, в принципе, возможна. Однако, невозможно одно - отказ от своих намерений.

◆ *Вы также сказали: «Каждый человек - герой истории собственной жизни. А герои никогда не отступают». Откуда у Вас взялись силы, чтобы в абсолютном одиночестве преодолеть все физические и общественные препятствия, которые Вас ограничивали?*

● Много воды утекло с тех пор. До происшествия я была довольно беспечной особой. Не знала, что такое быть благодарной кому-либо. Слишком много времени в жизни уделяла мелким и несущественным вещам. Сегодня, когда Бог лишил мой организм значительной части здоровья, я узнала подлинную ценность тех или иных вещей.

Каждый вдох надо считать благословением - существует столько всего, что мы можем узнать, исследовать.

Я знала, что умею рисовать, однако никогда не думала о том, чтобы стать художником. Знала и то, что могу достучаться до людей, помочь им... Знала, что мои слова имеют целительную силу, но никогда не пользовалась этой способностью. Сегодня, сидя в кресле-каталке, лишённая возможности стоять и ходить, я убеждена, что могу дотянуться до самых далеких людей, исцеляя их силой искусства и слова.

Это две мои страсти. Я провожу мотивационные выступления, не просто потому что это мое занятие, а потому что это делает меня счастливой. Это позволяет мне почувствовать себя живой. Искусство обладает той же силой.

◆ *У Вашего бренда есть слоган: «Пусть ваши стены окраются цветом». Какие стены Вас ограничивают, мешают? Они, на самом деле, вокруг, или внутри нас?*

● Да, это, действительно, хороший вопрос. Идея это лозунга пришла ко мне, когда я еще была в больнице. Мне приходилось

*Пре несреће била сам њојрилично
несмојрена особа. Нисам осећала
захвалносћ. Сувише времена
њосвећивала сам малим и небјним
сћварима у живоју. Сада, када је Бој
одузео један велики комад здравља
из мој шела, ујознала сам њраву
вредносћ сћвари. Сваки наш дах је
блајослов – њосћоји њолико њоја шћо
можемо да научимо, исћражимо.*

Сви смо ми окружени зидовима. Тако опкољени не допуштамо добрим стварима да допру до нас. Понекад је само потребно да срушимо те зидове, или их можда осликамо бојама и пустимо праву особу у свој живот.

◆ *Да ли је за Вас сликање сћрасћ, шћерајија или комбинација оба ња суйсћрајија душе?*

● Уметност је увек била моја страст. Сећам се како сам у детињству правила лутке и бојила их. Уметност је с временом за мене постала и вид терапије, јер је то било једино што сам могла да радим у свом болничком кревету.

То што је изазвало емоцију која ме вратила сликарству била је чињеница да је моја рука била потпуно деформисана након несреће. Сломљене су биле обе кости, те ми је хируршким путем стављена велика количина метала у саму руку и леђа како бих уопште функционисала.

Након тих операција нисам могла да држим четкицу и лекар је рекао да нећу моћи поново да сликам. То сам схватила као изазов. Желела сам да поново сликам, и то баш на том болничком кревету.

Када сам успела, уметност је на мене деловала терапеутски. Међутим, схватила сам да је моја уметност постала терапија и за многе друге. Људи купују моје радове не зато што су моји већ зато што осећају њихов лековити ефекат.

◆ *Која је њо врсћја сћознаје, енерјије, на неки начин њоруке коју њреносиће њушћем своје уметносћи?*

● Ја сликам жене. Често ме питају зашто не сликам и мушкарце, а ја одговарам да је бити жена тема коју најбоље познајем.

Многи говоре како виде Фриду Кало у мојој уметности, јер делимо сличну животну причу. Фрида је сликала себе, ја сликам своју животну причу.

Такође ме често питају зашто сликам жене тужних лица када сам по природи тако позитивна и срећна. Нажалост, увек постоји оно једно поглавље у нашем животу које не читамо наглас. У мом животу такође постоји поглавље о којем не желим да причам – зато га сликам.

◆ *Можеће ли нам рећи нешћо о њоложају жена у Пакисћјану?*

● Сматрам да је моја земља лоше представљена у медијима. Медији приказују слику у којој су жене потлачене, грађани другог реда, што је апсолутно погрешно.

Нико ме никада није терао да прекривам главу. Нити су ме икада спречавали да се бавим уметношћу или било чиме другим. Свуда постоје добри и лоши људи, али не можете ставити етикету на читаву државу само због тога.

Постоје људи који чине изузетне ствари у нашој земљи. Malala Yousafzai је једна од њих. Ја сам једна од њих. Као и ја, постоји много жена које се несебично дају вредно радећи и које су цењене у нашој земљи. Пакистан је прелепа земља и од срца вас позивам да је откријете.

◆ *Данас сће све оно за шћја су мноји шћврдили да никада нећеће њосћашћ. Мајка, самосћална усћешина жена, сликарка, модел, УН амбасадор, добјићник бројних њризнања и ѓлас милиона људи шћром свејћа. Шћја од свејћа овоја јесће оно шћћо Вас највише дефинише као особу?*

◆ *Was painting for you a therapy, a passion, or a combination of both of these, as food for the soul?*

● Art was always my passion. I still remember making Barbie dolls, and colouring and everything. In time art also became therapeutic; as it was the only thing I could do out of my hospital bed.

The impulse, which triggered the emotion of doing it again, was the fact my arm was completely deformed, following the accident. Both bones were broken, and a large quantity of metal was put in my arm and my back in surgeries.

After these surgeries, I could not hold the brush, and the doctor said I could not paint again. I took that as a challenge, to make sure that I do paint again, on that very same bed.

When I started doing it, it had a very therapeutic effect on me. However, I also realised it became a therapy for so many others. People buy my artwork, not because it is mine, but because they feel that its healing effect on them.

◆ *What is the kind of awareness, cognition, energy and message, in some way, you are transmitting through your art?*

● I paint women. However, I am often asked why I do not paint men too. I say that womanhood, and how to be a woman is the subject I know best.

So many people say they see Frida Kahlo in my art, because we share the similar life story. Frida painted herself, and I paint my own life story.

Many people also ask why I paint sad women, if I am so happy and positive by nature. But, unfortunately, there is always that one chapter in your life that you do not read out loud. There is a chapter in my life that I do not want to speak about, so I just paint it out.

◆ *Can you tell us something about the position of women in Pakistan?*

носить белую больничную одежду, а вокруг меня были белые стены. Это был мир, лишенный цветов.

В то время я снова начала писать. Мне просто хотелось наполнить свою жизнь цветом. В искусстве самое лучшее это возможность выразить себя, не произнося ни единого слова. Люди разглядывают картины, обсуждают краски, а художник под этими красками прячет свою боль.

Все мы окружены стенами. Огородившись ими, мы лишаем себя многого хорошего в этом мире. Иногда единственное, что нужно сделать, это снести эти стены или раскрасить их и впустить настоящего человека в свою жизнь.

◆ *Живопись для Вас это страсть, терапия или комбинация этих обоих субстратов души?*

● Искусство всегда было моей страстью. Помню, как в детстве я делала кукол и раскрашивала их. Со временем искусство превратилось для меня и в терапию, потому что это единственное, чем я могла заниматься, лежа на больничной койке.

Чувство, побудившее меня вернуться к живописи, было вызвано тем фактом, что после происшествия моя рука была совершенно искалечена. Обе кости были сломаны. Хирурги вставили мне много металлических элементов и в саму руку, и в спину, чтобы я могла хоть как-то функционировать.

После тех операций я не могла зубную щетку держать в руке, и врач сказал мне, что я не смогу больше рисовать. Я восприняла эти слова как вызов. Я захотела снова начать рисовать и именно на этой больничной кровати.

Когда мне это удалось, искусство подействовало на меня терапевтически. В то же время я осознала, что мое искусство стало терапией и для многих других людей. Люди покупают мои работы не потому, что я создала их, а потому что ощущают их целебное воздействие.

◆ *Какое сокровенное знание, энергию или послание Вы доставляете до людей посредством Вашего искусства?*

*Умешношћ је увек била моја стјрасћ.
Сећам се како сам у дејињсћиву
йравила лућке и бојила их. Умешношћ
је с временом за мене йосћала и вид
шерайије, јер је йо било једино шћо сам
моћла да радим у свом болничком кревету.*

*Посћали сће мајка усвојеном дечаку. Да ли је йада
Ваш живоћ добио нову димензију?*

● Апсолутно. Имам дивног сина. Имао је само два дана када сам га усвојила. Данас има шест година и научила сам толико много од њега. Деца су анђели, а од њега сам највише научила о стрпљењу.

Он се никада није пожалио зато што не могу да се играм с њим на игралишту као остале мајке са својом децом.

Сећам се, имао је око три године, били смо на дечијем игралишту, он је у једном тренутку дошао до мене и рекао: Мама, шутни лопту – а ја сам у сузама одговорила да не могу, јер моје ноге не раде. Он ме само погледао, рекавши: У реду је. Твоје руке раде, можемо да се додајемо. Тада је узео лопту и дао ми је у руке.

Кад год помислим како ми је чаша полупразна, он ми говори да је полупуна.

◆ *Тешка саобраћајна несрећа йриковала је Ваше
йшло за колица. Чини се да је Ваш ум шек йада
йосћао слободан?*

● Да, наравно. Свака душа је слободна. Међутим, ми осећамо ограничења која не долазе од тела, већ од ума. Учинио сам толико тога у свом животу, заиста осећам да је седење у колицима ослободило моју душу.

Људи који су свесни само физичког бића вероватно виде у мени тек ограничену и хендикепирану особу. Међутим, управо то ми је дало снагу да спознам себе.

Живот у колицима заправо ми је дао крила... Ја немам шта да изгубим. А када немате шта да изгубите, осећате се тако ослобођено.

◆ *Да ли се Ваш систем вредношћи йроменио? Шћа
је йо у шћа данас, йосле искуств а коме йоворимо –
верујете?*

● Верујем у мир, љубав, људскост и саосећајност. То је мој систем вредности. Сви смо ми на неки начин уједињени. У мом свету границе не постоје. Зидови не постоје.

Морамо да одбацимо идеју о дискриминацији. Као што сам рекла у говору приликом доделе Награде „Браћа Карић“ – једино што нас све повезује јесте људскост, односно хуманост.

Сви смо ми људи, само изгледамо другачије. Због чега и даље само толеришемо разлике? Зашто их не славио када су нам душе повезане?

Људскост је једина религија, једина вредност и једино веровање. Знам да ће се свет променити онда када сви будемо веровали у то.

◆ *Из ове йерсйекйиве, йледајући на Ваш неверовајћан
живоћни йућ, који бисће савет дати младој Муниби
Мазари када бисће имали йрилику?*

● Чак се ни не сећам младе Мунибе Мазари, нас две смо сада потпуне супротности. Претпостављам да бих је само погледала и рекла: Буди храбра. Живот има толико тога да ти понуди. Само имај храбрости!

● I feel my country is badly represented in the media. Media present that women are suppressed and considered lesser humans in our country, which is absolutely wrong.

No one has ever forced me to cover my head; nor was I ever stopped from painting and from doing whatever I was doing. There are good and bad people everywhere. But you cannot label the whole country just because.

There are people doing amazing work in my country. Malala Yousafzai is one of them. I am one of those women too; and there are so many like us, who are selfless, working hard, and are being appreciated in our country. Pakistan is a beautiful country and I warmly welcome you to come and explore it.

◆ *Today, you are all the things many said you will never be. A mother, a successful, independent woman, a painter, a model, UN ambassador, winner of countless awards and recognitions and the voice of millions of people throughout the world.*

What, of all these things, defines you the most, as a person?

● You have become a mother, by adopting a boy, has your life experienced another dimension through motherhood?

Absolutely. I have a beautiful child, who was two days old when I adopted him. Today, he is six years old, and I have learned so much from my son. Children are angels, and what I have learned from him the most is patience.

He has never complained why his mother cannot play on the playground like other mothers do.

● Я изображаю женщин. Меня часто спрашивают, почему я не рисую мужчин. А я отвечаю, что быть женщиной – это тема, которая я лучше всего знаю.

Многие говорят, что узнают в моем искусстве Фриду Кало, с которой у меня много общего по жизни. Фрида изображала себя, а я – свой жизненный путь.

Мне также задают вопрос – почему на моих картинах у женщин грустные лица? Ведь я сама такая позитивная и жизнерадостная.

К сожалению, в истории нашей жизни всегда есть глава, которую мы не читаем вслух.

Я не исключение, поэтому я воплощаю на холсте то, о чем не хочу говорить.

◆ *Можете ли Вы что-нибудь рассказать о положении женщин в Пакистане?*

● Я считаю, что СМИ дают искаженное представление о моей стране, согласно которому женщины выглядят, как угнетенные граждане второго сорта. Это абсолютно неверно. Никто никогда не заставлял меня покрывать голову. Мне никогда не запрещали заниматься искусством или чем бы то ни было. Везде встречаются хорошие и плохие люди, однако нельзя из-за этого наклеивать ярлык на все государство. В нашей стране есть люди, которые делают исключительные вещи. Малала Юсафзаи одна из них. Я одна из них. Есть много женщин, подобных мне, – бескорыстных, трудолюбивых, – кого ценят в нашей стране. Пакистан прекрасная страна, и я от всего сердца призываю Вас открыть ее для себя.

I still remember him playing football when he was three years old. He took the ball to me, and said "Mom, kick the ball." I started crying, saying that I cannot kick the ball because my legs do not work. He just quietly looked at me, saying "It's alright, your hands are working. Let's play catch," and put the ball and in my hands.

Whenever I feel my glass is half-empty, he tells me it is half-full.

◆ *Horrific traffic accident has tied your body to the wheelchair, but it appears only then has your mind finally become completely free?*

● Yes, of course. Every soul is free. We feel confinements, which are not in the body, but in our minds. I feel I have done so much in my life, and sitting in the wheelchair has liberated my soul.

For the people aware only of the physical being, I may appear confined and disabled. However, exactly that has given me the strength to know myself. Life in the wheelchair has in fact given me wings, and I have nothing to lose now. When you know you have nothing to lose, you become so liberated and free.

◆ *Has your system of beliefs changed in any way? After everything that has happened, what are the things you believe in?*

● I believe in peace, love, humanity and compassion. That is my system of beliefs. We are all united as one in some way. In my world, boundaries do not exist; walls do not exist.

We need to shun the idea of discrimination. As I have said in my "Karic Brothers" Award acceptance speech, there is one thing that connects us all, and that is humanity.

We are all humans, we only look differently. But why are we only tolerating differences and not celebrating them, when our souls are all connected?

Humanity is the only religion, the only value and belief. I know that the World will change the day we start believing in being human.

◆ *From this perspective, looking back at your amazing life journey – what would be your advice to the young Muniba Mazari?*

● I do not even remember the young Muniba Mazari, the two of us are the complete opposites now. I suppose I would just look at her and say - courage to your heart. Life has a lot to offer to you, just be courageous.

◆ *Сегодня Вы достигли всего того, что, по словам многих, Вам должно быть недоступно. Вы - мать, самостоятельная успешная женщина, модель, художник, посол ООН, лауреат многочисленных премий и голос миллионов людей по всему миру. Что из всего перечисленного лучшим образом характеризует Вас как личность?*

Вы стали матерью для усыновленного мальчика. Приобрела ли Ваша жизнь новое измерение?

● Абсолютно. У меня чудесный сын. Ему было всего два дня от рождения, когда я его усыновила. Сейчас ему шесть лет, и я у него многому научилась. Дети – ангелы, а он меня научил, в первую очередь, терпению.

Он ни разу не пожаловался, что я не могу играть с ним на площадке, как остальные матери со своими детьми.

Вспоминаю, было ему три года, и мы пришли на детскую площадку. Он подошел ко мне и сказал: «Мама, пни мяч». А я ему ответила вся в слезах, что не могу, потому что ноги у меня не двигаются. Он только посмотрел на меня и сказал: «Ничего страшного. Руки у тебя двигаются – можем перекидывать друг другу мячик руками». Потом взял мяч и дал мне в руки.

Всегда, когда мне кажется, что стакан наполовину пуст, он говорит мне, что наполовину полон.

◆ *Автомобильная катастрофа приковала Ваше тело к коляске. Вам не кажется, что Ваш ум только тогда обрел свободу?*

● Да, разумеется. Каждая душа свободна. Однако мы ощущаем ограничения, источник которых не тело, а ум. Я так много сделала в жизни и действительно чувствую, что пребывание в коляске освободило мою душу.

Люди, которые осознают исключительно свое физическое бытие, наверное, видят во мне только ограниченного в своих возможностях, ущербного человека. Однако именно это дало мне возможность познать себя.

Жизнь в коляске, в самом деле, окрылила меня... Мне нечего терять. А когда нечего терять, вы ощущаете полную свободу.

◆ *Изменилась ли Ваша система ценностей? После всего пережитого во что Вы сегодня верите?*

● Верю в мир, любовь, человечность и сочувствие. Это моя система ценностей. Есть что-то, что нас всех объединяет. В моем мире нет границ. Стены не существуют. Мы должны отказаться от идеи дискриминации. Как я сказала в своей речи во время вручения Награды «Братья Карич», единственное, что нас объединяет это человечность или гуманность.

Все мы люди, только выглядим по-разному. Почему мы по-прежнему готовы только мириться с различиями? Почему мы их не прославляем, ведь души наши имеют столько общего?

Человечность - единственная религия, единственная ценность и единственная вера. Я уверена, что мир переменится, когда мы все станем в это верить.

◆ *Оглядываясь назад на Ваш невероятный жизненный путь, какой бы совет Вы дали бы молодой Мунибе Мазари, если бы была такая возможность?*

● Я даже не помню молодую Мунибу Мазари, мы с ней сегодня абсолютные противоположности. Думаю, просто бы посмотрела на нее и сказала: «Будь храброй. Жизнь так много может тебе предложить. Надо только иметь храбрость принять это!».

ELEY

Јасна Шекарић

Добитница Награде „Браћа Карић”
за изузетна достигнућа у спорту

О СЛУЧАЈНОСТИМА, ЖИВОТУ И УСПЕХУ

Врхунски спортисти мора да има јасно одређен циљ и граби ка њему без обзира на тешкоће. Рад је важна карика, без ње шај ланац пуца. Истрајност и стрпљивост такође су веома важни, јер ништа не може да се деси преко ноћи. Усвех треба да се гради стрпљиво.

♦ Судбином одређени или појединачним енергијама обликовани, наши животи пролазе на сасвим различите начине. Шта је то што је одредило Ваш живот, што га је учинило баш оваквим какав јесте? То моју биљу људи, догађаји, избори...

● Мој животни пут био је одређен срећним околностима. У основној школи истицала сам се на часовима физичког васпитања и била изабрана за школски рукометни тим. Недуго затим имали смо обавезну обуку у руковању ваздушним оружјем. И ту сам била међу најбољима, па сам одређена да пуцам за школску екипу. Наравно да је мој избор било стрељаштво. Бављење индивидуалним спортом више је одговарало мом карактеру.

Волим изреку која каже „живот је састављен од низа случајности”. Вероватно и зато што је мој живот текао по том принципу.

♦ Да ли је била потребна посебна врста храбрости за улазак у професионално бављење спортом?

● Када је човек млад, лакше прихвата изазове. На самом почетку бављења спортом нисам размишљала о томе да ли ћу се професионално њиме бавити. Једноставно сам уживала у томе. Каснији резултати сасвим су јасно одредили мој пут, који је водио у озбиљно бављење спортом.

♦ Шта је то што одликује и разликује врхунске спортисте? Шта је то што спортиста мора да има у себи како би закорачио на победнички трон светских и олимпијских шампиона?

● Мора да има јасно одређен циљ и граби ка њему без обзира на тешкоће. Рад је важна карика, без ње тај ланац пуца. Истрајност и стрпљивост такође су веома важни, јер ништа не може да се деси преко ноћи. Успех мора да се гради стрпљиво.

♦ Када Вам је шај корак пружио највећу радост?

● Подједнако сам се радовала и волела све своје успехе – медаље. За сваку медаљу сам знала колико сам труда уложила да бих дошла до ње. Издвајати неку посебно? Немогуће! То би било као да питате мајку које дете највише воли.

*Рад је важна карика, без ње шај ланац
йуца. Испиријносћ и сиприљивосћ
шакође су веома важни, јер ништа
не може да се деси преко ноћи.
Усјех мора да се іради сиприљиво.*

◆ Говорећи на додели Наіраде „Браћа Карић” помену-
ли сће и један неверовајан йодайтак из своје йпрофе-
сионалне биоірафије: да сће се шакмичили йод йейі
различийих засшава. Поменули сће и да Вам је вели-
ку радосћ йрчинило йо шійо сће својим усјесима
враћали осмех на лица људи који су йіріели йоследице
райова и йтранзиције. Верујем да је йойребно чуійи и
како сће се Ви осећали, како сће се у йим условима
сйремали за учешће на врхунским шакмичењима, све
до олимпийада? Како је изіледала йа друіа сйрана
мегаље?

● То је било веома тешко време како за читаву нашу
земљу тако и за спорт. Нисам имала довољно средстава за
опрему и муницију, а и такмичења су често бивала неиз-
весна... Једноставно се није знало да ли ћемо на неким
учествовати или не. Међутим, све те околности као да су
ми донеле неку додатну снагу да истрајем. То је био додат-
ни мотив. Понос је био тај који ме водио даље.

Дешавало се да неке земље у којима се одигривало
такмичење нису хтеле да нам дају визу. Биле су то стварно
тешке године. Али је управо због тога сваки остварени
успех вредео дупло више.

◆ Врхунским резултайима наших сйорійисћа се
сви дивимо, йраіймо шакмичења, славио их када
се враћају у земљу... Колико се као држава истийински
бавимо нашим „амбасадорима у сйорійу” – како чесћо
можемо да йрочишамо и чујемо? Какво је Ваше иску-
сйиво и као сйорійисће раније и као йренера данас?

● Нажалост, то има везе с тим којим се спортом
бавите. За државу смо сви исти и расподела је ишла према
категоризацији. Као што сам већ поменула, држава је била
у тешкој ситуацији и није била у могућности да одваја
довољно средстава која би у потпуности покрила потре-
бе једног врхунског спортисте. Спонзори су били ти који
су били дужни да попуњавају празнине. Стрелаштво је,
нажалост, увек неоправдано и неправедно имало епитет
„малог” спорта, тако да ту никада нисмо имали примерен
одговор.

◆ Кажу да је сваки индивидуални сйорій у одређеном
йренуійку – борба са самим собом. Да ли је йо и Ваше
искусйиво?

● То је реченица која у потпуности осликава мој
спорт. Борба са самим собом! Ја нисам имала директног
противника. Морала сам искључиво да радим на себи, да
побољшавам своју технику и менталну снагу. Успех у тим
настојањима директно је водио ка успеху у надјачавању
других такмичарки.

◆ Оийиийше нам йренуійак, онај делић секунде йре-
хица?

- То је питање које ми често постављају. Једини испра-
ван одговор био би да остајем усредсређена на технички
део извођења. Али... Увек постоји то али! Да је тако, значи-
ло би да сам робот. Ток мисли је понекад тешко контроли-
сати. Тада подсвест преузима важну улогу и завршава про-
цес како треба. Све то заједно води ка успешном поготку.
Наравно да није увек тако. У томе и јесте чар спорта којим

Jasna Shekaric

Winner of the "Karic Brothers"
Award for outstanding achievements in sports

ABOUT COINCIDENCES, LIFE AND SUCCESS

A top athlete must have a clearly defined goal and follow it regardless of the obstacles. The work is a very important part, a link in the chain. Perseverance, persistence and patience are also very important, because nothing happens "overnight." Patience is crucial for success.

◆ *We lead different lives predestined or shaped by our individual energies. What is it that has determined your life and made it as it is? People, events, choices ...*

● My life's been defined by happy circumstances. I was outstanding in physical education and was selected for the school handball team back in elementary school. Shortly after we had compulsory training with air guns and I was among the best, so I was selected as a member of the school shooting team. So, my choice was obvious - sport shooting, for I was more fond of individual sports.

I love the saying that "life is composed of a series of coincidences", probably because my life happened according to that principle.

◆ *Did you need to be specially brave to get involved in professional sports?*

● When you are young you accept challenges more lightly. At the very beginning of my sport career I didn't think whether I would become a professional one day, I've just enjoyed every minute of it. The results I achieved later have defined my path, which led to a serious sport involvement.

◆ *What is a true athlete? What makes top athletes different? What is that trait athletes must have to be able to stand on the victory throne of the World and Olympic competitions?*

● A top athlete must have a clearly defined goal and follow it regardless of the obstacles. The work is a very important part, a link in the chain. Perseverance, persistence and patience are also very important, because nothing happens "overnight." Patience is crucial for success.

◆ *When did it bring you the greatest joy?*

● I was equally happy and liked all my triumphs. I knew pretty well how much effort I've made for each and every medal I got. To single out is NOT POSSIBLE! It would be like asking a mother to say what child she loves the most.

Ясна Шекарич

Лауреат Награды «Братья Карич»
за исключительные достижения в спорте

О СЛУЧАЙНОСТЯХ, ЖИЗНИ И УСПЕХЕ

Выдающийся спортсмен должен иметь перед собой ясную цель и «грести» к ней, не обращая внимания на встречающиеся по пути препятствия. Работа — это важное звено, без которого эта цепь рвется. Упорство и терпение также имеют большое значение, так как нельзя просто «проснуться» чемпионом. Успех надлежит выстраивать терпеливо.

◆ *Предопределенные судьбой или отдельными энергетическими всплесками и потоками, наши жизни протекают по самым замысловатым траекториям. Что повлияло на Вашу жизнь, что сделало ее именно такой, какой она сложилась? Это могли быть люди, события, сделанный выбор...*

● Счастливое стечение обстоятельств предопределило мою жизнь. В начальной школе я была одной из лучших на уроках физкультуры, и меня выбрали в школьную гандбольную команду. Вскоре мы прошли обязательный курс обучения стрельбе из духового оружия. И снова я была среди лучших. Разумеется, я выбрала стрельбу. Индивидуальный вид спорта больше подходил моему характеру.

Люблю пословицу «жизнь состоит из ряда случайностей». Наверное, потому что моя жизнь протекала в соответствии с этим принципом.

◆ *Speaking at the "Karic Brothers Award" Ceremony you mentioned that you've competed under five different flags. You also said that it was such a joy to bring back smile to people's faces with your wins during the country's transition and post war effects. I believe it is necessary to tell us how you felt, how did you prepare at those times to take part in top competitions and all the way to the Olympics? How did the back of the medal look like?*

● It was a very difficult time, both for our entire country and for sports. I didn't have enough proper equipment and ammunition, and the competitions were often uncertain ... We simply didn't know whether we will participate or not. However, all those circumstances seemed to have given me some extra strength to persevere. It was an additional motivation. It was the pride that kept me going.

Some of the countries where the competition was did not want to issue us a visa. Those were very difficult times. But precisely because of that, every success I achieved was worth twice as much.

◆ *We all admire the top results of our athletes, follow the competitions, celebrate together upon their return to the country ... How much does the state really care for our "sports ambassadors" – as we can often read and watch? What is your experience as an ex-athlete and as a coach, today?*

● Unfortunately, it depends on a sport. We are all the same in the eyes of the state and the financial distribution goes according to the categorization of the sports. As I mentioned before, the state was in a difficult situation then and was unable to allocate sufficient funds that would fully cover the needs of a top athlete. The sponsors were those who were supposed to fill in the gaps. Sport shooting, unfortunately, has always been unfairly called "the little sport," so we never had an adequate response.

◆ *Требовалась ли особая храбрость, чтобы профессионально заняться спортом?*

● Когда человек молод, ему легче принимать вызовы. Когда я только начала заниматься спортом, я не думала, что он станет моей профессией. Просто получала удовольствие. Более поздние результаты недвусмысленно предопределили мой выбор в пользу серьезных занятий спортом.

◆ *Что характеризует выдающихся спортсменов и отличает их от других? Что нужно иметь, чтобы подняться на пьедестал мирового первенства и олимпиады?*

● Выдающийся спортсмен должен иметь перед собой ясную цель и «грести» к ней, не обращая внимания на встречающиеся по пути препятствия. Работа — это важное звено, без которого эта цепь рвется. Упорство и терпение также имеют большое значение, так как нельзя просто «проснуться» чемпионом. Успех надлежит выстраивать терпеливо.

◆ *Когда Вам этот шаг на пьедестал доставил самую большую радость?*

● Я одинаково радовалась всем своим достижениям и медалям. О каждой из них я знала, сколько усилий я приложила, чтобы получить ее. Выделить какую-то особенно? Невозможно! Это как спросить мать — кого из своих детей она больше любит.

◆ *Выступая на церемонии вручения Награды «Братья Карич», Вы рассказали о невероятной подробности Вашей профессиональной биографии. О том, что Вы выступали под пятью различными флагами. Вы также упомянули, что большую радость доставляло то, что Ваши успехи возвращали улыбки на лица людей, страдавших от последствий войны и переходного периода. Мне кажется, что люди должны знать, как себя чувствовали Вы, как в тех условиях готовились к соревнованиям на высшем уровне, таким как Олимпиада? Как выглядела другая сторона медали?*

● Это было очень тяжелое время и для всей нашей страны, и для спорта. Мне не хватало средств для приобретения снаряжения и боеприпасов. Часто было неизвестно, состоится ли соревнование... Просто мы не знали, будем ли мы участвовать в том или ином турнире. Однако подобные трудности, как будто, вселяли в меня дополнительные силы, позволявшие все это перенести. Это был дополнительный мотив. Основным была гордость, заставлявшая двигаться вперед.

Случалось так, что некоторые страны, в которых проводилось соревнование, не хотели давать нам визу. Это были действительно непростые годы. Однако именно поэтому каждый успех ценился вдвое больше.

◆ *Все мы восхищаемся выдающимися результатами наших спортсменов, следим за соревнованиями, приветствуем по возвращении их на родину... Сколько на самом деле мы как государство уделяем внимания нашим «дипломатам от спорта» - как часто мы можем услышать их, прочитать о них? Каким опытом располагаете Вы — и ранее как спортсмен, и сегодня как тренер?*

се бавим, у одговору на питање: колико пута ћу на једном такмичењу успети да исконтролишем ток својих мисли. Управо ми је бављење овим спортом омогућило да своју самоконтролу доведем до веома високог нивоа.

◆ После четири године пуцања, више од тридесет година сте владали стрелаштвом. Шта је то што би као велико искуство и истину Јасна Шекарић данас могла да пренесе младој Јасни Шекарић с почетка каријере?

● Волела бих да сам се мање бринула и секирала за неке ствари. Али то је ваљда био део одрастања и сазревања.

◆ Препоручујем да нас као људе одређује то у шта верујемо. Шта је то у шта Ви верујете упркос девалвацији многих вредности у времену у коме живимо?

● Верујем у једноставне ствари... Верујем у срећу, судбину, позитивне мисли, пријатеље, добре људе, љубав... Верујем у себе и своју породицу. Истина је да срећу чине мале ствари. Сви смо склони да то у неком тренутку заборавимо. Зато се увек треба подсећати на оно што имамо и бити срећан што смо окружени породицом и пријатељима.

*Али... Увек постоји то али!
Да је ипак, значило би да сам
робот. Ток мисли је понекад иешко
контролисати. Тада подсвесно
преузима важну улогу и завршава
процес како треба. Све то заједно
води ка успешном постојању.
Наравно да није увек ипак.*

◆ *The saying goes that every individual sport is an inner fight at certain point. Did you experience something like that?*

● It's a sentence that completely reflects my sport. Fighting with myself! I did not have a direct opponent, I had to work exclusively on myself, to improve my technique and mental strength. The success of my efforts has directly led to being better than other competitors and winning.

◆ *Could you describe us that moment, probably a few seconds before the shot?*

● It's a question I've been asked very often. The only correct answer would be that I always stay focused on the technical part of my performance. But ... There is always that, BUT! If so, it would mean I was a robot. It's not always easy to take control over your thoughts during competition. The subconscious takes an important role and ends the process properly. All together leads to a successful shoot. Of course it's not always the same. That is the beauty of the sport I'm in: how many times will I manage to control the course of my mind during competition? In fact, my sport has allowed me to bring self-control to perfection.

◆ *After more than thirty years of reigning in sport shooting, what is the experience or the truth that today's Jasna Shekaric would pass on to your younger self from the beginning of the career?*

● I wish I was less worried and less nervous about some things. I guess it was a part of growing up and maturing.

◆ *I suppose that things we believe in define us as people. What do you believe in, despite many devaluations of today?*

● I believe in simple things ... I believe in happiness, destiny, positive thinking, friends, good people, love ... I believe in myself and my family. It is true that happiness is made of and is found in the littlest things. We all tend to forget it at some point. That's why we should always remember and be happy with what we have, that we are surrounded with family and friends.

● К сожалению, это зависит от того, каким видом спорта вы занимаетесь. Для государства все мы были одинаковы, и распределение средств осуществлялось в соответствии с установленными категориями. Как я уже говорила, государство находилось в тяжелом положении и не имело возможности выделять достаточно средств для удовлетворения потребностей ведущих спортсменов. Этот дефицит должны были покрывать спонсоры. К сожалению, к стрельбе несправедливо и неоправданно всегда относились как к «малому виду спорта». Поэтому мы никогда не получали адекватного ответа на наши запросы.

◆ *Говорят, что каждый индивидуальный вид спорта в определенные моменты становится поединком с самим собой. Вы согласны с этим?*

● Это утверждение исчерпывающе описывает мой вид спорта. Борьба с самим собой! Передо мной не было непосредственного соперника. Мне приходилось работать только с собой – улучшать технику, развивать психологическую устойчивость. Прогресс в этой области напрямую вел к победам над соперницами.

◆ Сваки човек има сопствени систем вредности. Које су то вредности којима у свом животу дајете приоритет?

● Верујем у упорност, истрајност, стрпљење, рад, хуманост, правичност, умереност... А све у шта верујем водило ме и помогло да лакше и лепше путујем кроз живот.

◆ У читавом низу престижних награда које прате Вашу каријеру шта Вам значи чињеница да сте један од добитника Награде „Браћа Карић“?

- Досадашњи добитници престижне Награде „Браћа Карић“ својим ауторитетом говоре више од било које изговорене или написане речи. Породица Карић ми је учинила велику част када ме уврстила у тај заиста златни низ. За мене је ова награда покретач да заједно са другим лауреатима и даље покушавам да овај свет учиним лепшим местом за живот.

Погједнако сам се радовала и волела све своје усјехе – медаље. За сваку медаљу сам знала колико сам њу уложила да бих дошла до ње. Издвајајћи неку њосебно? Немојте! То би било као да њијтајте мајку које дејте највише воли.

◆ *Every person has his own value system. What are the values you give priority to in your life?*

● I believe in persistence, perseverance, patience, hard-work, humanity, justice, moderation (temperance)... Everything I believed in guided me and helped to have a nicer better life journey.

◆ *In a series of prestigious awards in your career, what does the "Karic Brothers Award" mean to you?*

● The authority of the previous prize winners of the prestigious "Karic Brothers" Award says more than any spoken or written word. The Karic family did me a great honor by including me in that golden string. This prize is the driving force for me and the other laureates to continue making this world a better place.

◆ *Опишите этот момент, эту, наверное, долю секунды перед выстрелом.*

● Мне часто задают этот вопрос. Единственный правильный ответ такой: я целиком сосредотачиваюсь на технике выполнения выстрела. Но... Так всегда происходит, но! Если бы все было так просто, значит я превратилась бы в робота. Иногда сложно контролировать ход мысли. Тогда подсознание выходит на передний план и заставляет выполнить все до конца, как положено. Все вместе это приводит к успешному попаданию. Разумеется, получается не всегда. В этом и состоит очарование моего вида спорта. А именно, в ответе на вопрос: сколько раз за время соревнований мне удастся поставить под контроль ход своих мыслей. Именно занятие этим видом спорта и позволило мне развить самоконтроль и владение собой до весьма высокого уровня.

◆ *Оглядываясь назад на пройденный путь, на эти тридцать лет, в течение которых Вы доминировали в стрельбе, что бы сегодня Ясна Шекарич могла посоветовать молодой Ясне Шекарич, делающей первые шаги в спорте?*

● Было бы хорошо, если бы я тогда меньше переживала и нервничала из-за каких-то вещей. Но это, наверное, была часть моего взросления и обретения зрелости.

◆ *Предположу, что нас как людей определяет и характеризует то, во что мы верим. Во что верите Вы, вопреки девальвации многих ценностей, которую мы наблюдаем сегодня?*

● Я верю в простые вещи... В удачу, судьбу, позитивное мышление, друзей, хороших людей, любовь... Верю в себя и свою семью. Правду говорят, что счастье состоит из малых вещей. Все мы склонны забывать об этом. Поэтому надо себе регулярно напоминать и радоваться тому, что есть, быть счастливым от того, что мы окружены семьей и друзьями.

◆ *У каждого человека – собственная система ценностей. Каким ценностям Вы отдаете приоритет?*

● Верю в упорство, терпение, настойчивость, труд, гуманность, справедливость, умеренность... Этим я руководствовалась, это помогло мне легче и успешнее идти по жизни.

◆ *Помня о длинном списке престижных наград, полученных за карьеру, как бы Вы оценили тот факт, что Вы стали одним из лауреатов Награды «Братья Карич»?*

● Авторитет тех, кто на сегодняшний день уже является лауреатом Награды «Братья Карич», гораздо красноречивей любого произнесенного или написанного слова. Семья Каричей оказала мне большую честь, внося мое имя в этот поистине золотой список. Эта награда побуждает меня вместе с остальными лауреатами и дальше стараться сделать этот мир лучшим местом для жизни.

Валентина Ивановна Матвијенко

Добитница Награде „Браћа Карић“ за јачање демократије,
мира, сарадње и пријатељства међу народима

ЗА РУСИЈУ НЕМА БЕЗИЗЛАЗНИХ СИТУАЦИЈА

◆ *Предодређени судбином или појединим енергетским експлозијама и ситуацијама, наши животи постоје и постојеће. Шта је утицало на Ваш живот, шта га је учинило управо таквим какав је? То су моли да буду људи, догађаји, избори...*

● Ја не верујем у судбину као предодређење човековог живота. Своју биографију знатно стварамо сами, својим одлукама, поступцима, делима. Али не потпуно слободном вољом него у објективним околностима, створеним у историјском времену у коме живимо. А оно које је нама припало веома је динамично, крцато и огромним друштвеним променама и муњевитим научно-техничким прогресом, те новим, до сада невиђеним изазовима и претњама. То су глобална кретања, која су се испојила и у нашим земљама.

Природно, оно што се догађало у земљи и свету одиграло је велику улогу у делу мог живота који је везан за политику, државну активност. Истовремено, осврћући се уназад, могла бих закључити да не треба потцењивати значај сусрета, комуницирања, заједничког рада с људима које ја сматрам својим учитељима живота. У том погледу заиста сам имала праву срећу.

Догађај који ми је знатно одредио даљи пут био је мој избор за секретара комитета Комсомола Лењинградског хемијско-фармацеутског факултета, где сам студирала. То је било потпуно неочекивано и у почетку ми се чинило као само пролазна епизода. Међутим, ускоро сам разумела да је то „оно моје“, да је то озбиљно и на дуге стазе. Рад у једној од највећих омладинских организација у то време на свету научио ме много чему. Године 2018. обележавамо стогодишњицу Свесавезног Лењиновог Комунистичког савеза омладине (КОМСОМОЛ). За милионе становника наше земље обележавање тог датума биће подсећање на младост испуњену остварењима. Деловање Комсомола није било поштеђено недостатака. Али ако бисмо мерили теразијама историје наше земље, уверена сам да би превагнуло оно позитивно. Затим сам радила као први секретар рејонског комитета КПСС, заменик градоначелника Лењинграда за питања културе и образовања.

Судбоносне у мојој биографији биле су такође године перестројке. За мене, као и за претежну већину чланова КПСС, совјетске грађане, било је очигледно да ситуација у земљи није добра, да су потребне промене и то дубоке. Козметичке поправке ту не могу да помогну. То је био мој избор у преломном тренутку. Сматрала сам тада, а сматрам и данас да је то једини исправан пут за нашу земљу, који нема алтернативу. Упорно сам се залагала за обнову земље док сам била депутат Конгреса народних депутата СССР, члан Президијума Врховног совјета СССР, председник Комитета Врховног совјета СССР за питања жена,

заштиту породице, материнства и детињства. Наравно, на том путу стварања нове, савремене Русије било је и промашаја, грешака. Пут се показао тежи него што је изгледало на почетку. Али руски грађани не жале због учињеног избора. Активно подржавају курс који следи држава, што су убедљиво показали недавни избори за председника Русије.

Веома важним и занимљивим раздобљем сматрам време рада у Министарству иностраних послова Русије, када сам била на дужности амбасадора у Републици Малти и у Грчкој. У амбасаду се слива, прикупља све што се односи на узајамне односе Русије и земље у којој сам њен представник. То је и сама спољна политика, и трговинско-економске везе, и културне везе и хуманитарна област. Укратко, све за шта живи земља, и њени грађани.

Огроман утицај на целокупну моју даљу активност имао је сусрет с Јевгенијем М. Примаковым, рад под његовим руководством у Врховном савету СССР, Министарству иностраних послова РФ, а затим у Влади Руске Федерације. У суштини, то је за мене била висока школа државне политике, државног управљања. Вредност стеченог искуства, стечених вештина тим је већа што је наш заједнички рад био у сложену времену најновије историје Русије – времену финансијске кризе, слабљења привреде. Земља се из тога брзо извукла. Једна од најважнијих лекција коју сам научила током рада под руководством Јевгенија М. Примакова јесте вештина да се сачувају мирноћа, оптимизам, чак и у најтежим ситуацијама, свест о томе да за земљу као што је Русија – нема безизлазних ситуација.

Без претеривања, најважнија етапа у мом животу је рад на положају губернатора Санкт Петербурга. Када сада оцењујем оно што је урађено тих година, осећам задовољ-

ство. Успело је оно најважније – град је снажно закорачио напред у свом економском, друштвеном, културном развоју. Формула која је постојала у совјетско време „велики град са судбином обласног центра“ остала је заувек у прошлости.

Нови заокрет био је мој долазак у Савет Федерације. Законодавна власт је област у којој се преплићу унутрашња и спољна политика. Ту су ми добродошла сва знања, умећа која сам стекла раније. Као да су се слила у једно. Ту се много може урадити за људе, за земљу, за државу, за васпостављање мира и сарадње на планети. И колеге и ја радимо на томе.

Скоро двадесет година радим под руководством Владимира Владимировича Путина. Те године сматрам за целу епоху и у свом животу и у животу земље. Себе сматрам за део Путиновог тима. Потпуно сам свесна све одговорности у вези с тим и зато се трудим да свој посао обављам максимално успешно. Нема сумње да ће стратешки задатак – продор Русије до врхова технолошког, економског, друштвеног развоја бити успешно решен у планираном року. Ми имамо све што је за то потребно.

Када се осврнем уназад, понекад се питам: Шта је то што Русији, руском народу помаже да без обзира на све историјске перипетије, сачува територијалну и политичку целовитост, повезаност, животну снагу? Видим само један одговор – патриотизам. Без обзира на корените промене, настале у друштвеном уређењу, државно-политичком систему, управо љубав према Русији цементира наше друштво и покреће земљу напред. Патриотизам је одређивао и одређује мој животни пут, исто као и животни пут огромне већине грађана Русије. Мењале су се представе о томе како се треба кретати до постицања постављеног циља, али сам циљ је остајао и остаје непромењен. То је тежња да

Valentina Ivanovna Matviyenko

Winner of the "Karic Brothers" Award for the field of humanity, building democracy, peace, cooperation and friendship among nations

THER IS NO DEAD END SITUATION FOR RUSSIA

◆ *Predestined or shaped by our individual energies, our lives run through hardly comprehensible paths. What is it that has determined your life and made it as it is? People, events, choices ...*

● I do not believe in fate and predestination of life. We have the power to make our own life stories to some extent, with our decisions, course of action, our doings. It is not entirely by our free will but in objective circumstances, created in the historical time in which we live. And we live in very dynamic times, full of cardinal social changes and the lightning-fast scientific and technological progress, as well as new unprecedented challenges and threats. These are global tendencies that have manifested in our countries, too.

Naturally, events in the country and in the world played a major role in how a part of my life related to politics and state affairs took place. At the same time, looking back, I've come to the conclusion that the importance of meeting, communicating and working together, which I consider to be my teachers of life, should not be underestimated. In that regard, I was really lucky.

The event that has largely determined my future course of life was when I got appointed the Secretary of the Leningrad Chemical and Pharmaceutical Institute Komsomol Committee where I studied. It was totally unexpected and in the beginning it seemed like a passing episode in my life. However, very soon I've realized that it was "it", as they say, a serious and long-term thing. Working in the World's largest youth organization at that time has taught me a lot. We celebrate the centenary of the All-Union Leninist Communist League of Youth (KOMSOMOL) in 2018 and for the millions of my countrymen it will be a reminder of a our youth filled with accomplishments. The actions of the Komsomol were not flawless but on the history scale of our country, I am sure, it would prevail as positive one. Then I worked as the First Secretary of the Regional Committee of the CPSU (KPSS), deputy mayor of Leningrad for culture and education.

Also, the years of perestroika were fateful for my career. For me, as well as for the majority of the CPSU members, the Soviet citizens, it was obvious that the situation in the country was not good at all and that the fundamental and profound changes were needed. Cosmetic repairs and patching could not help. It was my choice at that crucial moment. I thought then and I still do that it was the only and the right way for our

Валентина Ивановна Матвиенко

Лауреат Награды «Братья Карич» за вклад в укрепление демократии, мира, сотрудничества и дружбы между народами

ДЛЯ РОССИИ НЕТ БЕЗВЫХОДНЫХ СИТУАЦИЙ

◆ *Предопределённые судьбой или отдельными энергетическими вспышками и потоками, наши жизни протекают по самым замысловатым траекториям. Что повлияло на Вашу жизнь, что сделало её именно такой, какой она сложилась? Это могли быть люди, события, выборы...*

● В судьбу как предопределённость жизни человека я не верю. Свою биографию мы в значительной мере творим сами, своими решениями, поступками, делами. Но не полностью произвольно, а в объективных обстоятельствах, задаваемых историческим временем, в котором мы живём. А нам оно выпало весьма динамичное, насыщенное и кардинальными общественными переменами, и стремительным научно-техническим прогрессом, и новыми, невиданными прежде вызовами и угрозами. Это глобальные тенденции, которые проявились и в наших странах.

Естественно, происходящее в стране и в мире сыграло немалую роль в том, как сложилась та часть моей жизни, которая связана с политикой, государственной деятельностью. Вместе с тем, оглядываясь назад, прихожу к выводу, что не следует недооценивать значение встреч, общения, совместной работы с

се Русија учини земљом у процвату, да буде поштована у свету, земља којој су најважнији – права и добробит својих грађана. И ми се реално крећемо ка том циљу.

◆ Од 2011. године на челу сће Савейта Федерације и истовремено сће сћални члан Савейта за безбедносћ Руске Федерације. Шћа осећайће — да ли одговорносћ, задовољсћиво збој чињенице да сће йрва жена која се налази на йрећој сћейеници у хијерархији званичника Русије? Дакле: йосле йредседника Русије Владимира Пућина и йремијера Русије Дмитрија Медведева.

● Неоспорно, доминантно осећање је одговорност, тежња да се посао обавља што је могуће боље. Али истовремено бисте имали право ако бисте посумњали у моју искреност када бих рекла да не придајем значај томе што се налазим на једној од највиших државних функција. Наравно, пријатно ми је што се мој рад високо цени.

Двоструко ми је пријатно због тога што је самим тим учињен још један корак напред у правцу успона жена уз степенице државне власти. Ако пажљивије погледамо, биће нам јасно да код нас у земљи постоји парадоксална ситуација. Ми смо први, још у годинама совјетске власти приступили реалном успостављању женске равноправности у свим областима живота. И доследно, упорно идемо у том правцу. Наше законодавство у области заштите интереса и права жена једно је од најнапреднијих, ако не и најнапредније. Дискриминација према полној припадности спречава се, кажњава. Жене у нашој земљи представљају већину међу особама са високим образовањем, оне преовлађују у читавом низу привредних грана, у друштву. Али у исто време заостајемо за многим државама по заступљености жена у федералним и регионалним органима законодав-

country that had no alternative. I persistently advocated for the restoration of the country while I was the people's deputy to the Soviet Union, a member of the Presidium of the Supreme Soviet of the USSR, President of the Committee of the Supreme Soviet of the USSR on Women's Issues, Protection of Family, Motherhood and Childhood. The process of creating a new modern Russia had omissions and mistakes of course. That road proved to be more difficult than it looked at the beginning. But Russian citizens do not complain about the choice they have made. People are actively supporting the course followed by the state and it was convincingly demonstrated by the recent elections for the President of Russia.

I consider it a very important and interesting period when I worked in the The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation as the ambassador to the Republic of Malta and Greece. The embassy accumulates everything that relates to the mutual relations of Russia and the host country. There is the foreign policy itself, trade and economic relations, cultural and the humanitarian sphere. In one word - everything that country and its citizens live.

The meeting with Yevgeny M. Primakov and working under his guidance in the Supreme Soviet of the USSR, the Ministry of Foreign Affairs of the R.Federation and then in the Government of the Russian Federation, had a great influence on my activity and entire career. Basically, it was a top school of state politics and state management for me. The value of the acquired experience and skills was even greater, because our joint work took place during a complex period of the latest Russian history - the period of financial crisis and the weakening of the economy. The country got out of that period very soon. One of the most important lessons I've learned while working under the guidance of Yevgeny M. Primakov was the skill to stay calm and optimistic, even in the most difficult situations, and to be aware that there is no unsolvable situation for a country like Russia.

Without any exaggeration, the most important stage in my life was working as the Governor of Saint Petersburg. I am very satisfied when I look back and evaluate what was done in those years. We succeeded in the most important thing - the city has made a strong step forward in its economic, social and cultural development. The formula that existed in Soviet era - "the big city as the regional center" - has gone forever with the past.

The new shift was my coming to the Council of the Federation. Legislative power is a sphere where domestic and foreign politics intertwine. The knowledge and the skills I acquired earlier have come in handy. It's like they were merged into one. There are many things that can be done for people, for the country, for the state, for establishing peace and cooperation on the planet. Both my colleagues and I are working on it.

I have been working under the leadership of Vladimir Putin for almost twenty years. Those years I consider as an entire epoch both in my life and in the life of the country and myself a part of the Putin team. I am fully aware of all the

людьми, которых я считаю своими учителями по жизни. В этом отношении мне действительно по-настоящему повезло.

Событием, которое в значительной мере определило мой дальнейший путь, стало избрание меня секретарём комитета комсомола Ленинградского химико-фармацевтического института, где я училась. Совершенно неожиданное, поначалу оно показалось мне не более чем преходящим эпизодом. Однако вскоре я поняла, что это моё, это, как говорится, всерьёз и надолго. Работа в одной из крупнейших тогда в мире молодёжных организаций научила меня многому. В 2018 году мы отмечаем столетие ВЛКСМ. Для миллионов жителей нашей страны празднование этой даты станет напоминанием о юности, наполненной свершениями. Без недостатков в деятельности комсомола не обошлось. Но если взвешивать на весах истории страны, то, уверена, положительное начало перевесит. Затем была работа первым секретарём районного комитета КПСС, заместителем мэра Ленинграда по вопросам культуры и образования.

Судьбоносными в моей биографии стали также годы

перестройки. Для меня, как и для подавляющего большинства членов КПСС, советских граждан было очевидно, что ситуация в стране неблагоприятная, она нуждается в переменах, притом глубоких. Косметическим ремонтом здесь не отделаешься. Таким был мой выбор в тот переломный момент. Считала тогда и считаю поныне его единственно верным, безальтернативным для страны. Настойчиво выступала за обновление страны, будучи депутатом Съезда народных депутатов СССР, членом Президиума Верховного Совета СССР, председателем Комитета Верховного Совета СССР по делам женщин, охраны семьи, материнства и детства. Конечно, в движении по пути создания новой, современной России без промахов, ошибок не обошлось. Дорога оказалась более трудной, чем виделась вначале. Но о сделанном выборе российские граждане не сожалеют. Курс, которым идёт государство, активно поддерживают, что

убедительно продемонстрировали недавние выборы Президента России.

Очень важным и интересным считаю период работы в МИД России, деятельность в качестве посла в Республике Мальта и в Греции. В посольстве сходится, аккумулируется всё, что касается взаимоотношений России и страны, в которой ты её представляешь. Это и собственно внешняя политика, и торгово-экономические связи, и культурные контакты, и гуманитарная сфера. Словом, всё, чем живут страна и её граждане.

Огромное влияние на всю мою последующую деятельность оказала встреча с Е.М. Примаковым, работа под его руководством в Верховном Совете СССР, МИД РФ, а затем в Правительстве Российской Федерации. По сути, это и стало для меня высшей школой государственной политики, государственного управления. Ценность полученного опыта, приобретённых навыков тем более велика, что наша совместная работа пришлась на непростой период в новейшей истории России — период финансового кризиса, спада экономики. Страна вышла из него в короткие

не и извршне власти, нарочито на високим функцијама у другим областима. Можемо рећи да у том погледу у Русији засад још није искорењен патријархат.

Нисам присталица тога да се, како се то каже, преко колена ломи таква ситуација. Између осталог – када се очигледно или привидно практикују квоте по полној припадности за жене. У суштини, то је такође дискриминација према полној припадности, само у односу на мушкарце. Уверена сам да жена треба да се креће степеницама каријере на једнаким основама као мушкарац. Она треба да својим професионалним и пословним квалитетима, конкретним резултатима рада доказује право на неку функцију, било да је реч о политици, органу власти, друштвеним организацијама, бизнису, друштву. То гарантује да ће се на руководећим функцијама налазити људи достојни њих, који су на те функције дошли путем поштене конкуренције. У коначном резултату то је боље и за саме жене и за земљу.

Уверена сам да ће с временом предрасуде о томе да ли је жена достојна да се налази на горњим степеницама власти коначно нестати у нашем друштву. Заправо, тај процес је у току. У претходном кабинету министара имали смо једну жену – вицепремијера, а сада су две. Полако, али поуздано повећава се број жена у саставу Савета Федерације, у регионалним парламентима, у руководству компанија, па и великих предузећа.

Вектор успона жена на професионалној и каријерној лествици постао је стабилан и на међународном плану. Али, нажалост, не у свим земљама. Ето, зато ће ова тема бити једна од главних на Другом Евроазијском женском

форуму, који се одржава у септембру 2018. године у Санкт Петербургу. Биће нам драго што ће у њему учествовати жене Србије.

◆ *Скоро деценију, од 2003. до 2011. године, били сјте гувернатор Санкт Петербурга. Које усјомене имаше на то време када сјте били на љако одговорној функцији у ираду у коме сјте дуго живели?*

● И пре губернаторске функције, и после, увек сам радила из све снаге. Али ипак сам се тој функцији предавала до краја. Практично нисам имала времена за породицу, пријатеље. До данас сам захвална својим ближњима што су се према томе односили са разумевањем и пружали ми моралну подршку.

Зато и има видних резултата. У Санкт Петербург су дошли домаћи и инострани инвеститори, међу којима и највеће аутомобилске компаније. Привреда града је почела да расте „као из воде“. За 5,5 пута је повећан градски буџет. Пуштено је у рад 30 нових савремених предузећа. За 3,3 пута се повећао број малих предузећа. Изграђени су: комплекс одбрамбених објеката против поплава, кружни ауто-пут, прва деоница Југозападног брзог дијаметра (Прим. прев.: назив саобраћајнице са наплатом у Санкт Петербургу), нова поморска путничка лука. Почела је изградња међународног аеродрома највише класе „Пулково“, велика је стамбена изградња, модернизација комуналне области.

Веома се поносим због обнове статуса Санкт Петербурга као културне престонице наше земље. Реституирано је више од 3.000 објеката који представљају историјску баштину,

responsibility in this regard and therefore I try to do my job as efficiently as possible. There is no doubt that the strategic task - the breakthrough of Russia to the top of technological, economic and social development - will be successfully resolved within the planned time. We've got everything we need for it.

When I look back, I sometimes wonder: what is it that helps Russia and its people, regardless of all historical turmoils, to preserve the territorial and political integrity, connectivity and vitality? I can only give one answer – Patriotism. Regardless of the fundamental and radical social changes, State and political system, the love for Russia is what cements and binds our society and moves the country forward. Patriotism has determined and still does my path of life as well as the life of the vast majority of Russian citizens. Changes have been made about the course for achieving the goals, but the final goal has remained unchanged. That is - the desire to make Russia flourish and be a country honored in the world, that emphasizes as the most important - the rights and welfare of its citizens. And we are really moving toward that goal.

◆ *You are at the helm of the Federation Council since 2011 and at the same time you are a permanent member of the Security Council of the Russian Federation. How do you feel about it - responsibility, pleasure - because of the fact that you are the first woman in the country's third-highest elected office after the Russian President Vladimir Putin and Prime Minister Dmitry Medvedev?*

● Undoubtedly, the dominant feeling is the sense of responsibility, the aspiration to do the job the best you can. At the same time, you would have the right to doubt my sincerity if I say that I do not attach great importance to being on one of the highest state functions. Of course, I am pleased that my work is highly appreciated.

I'm twice as happy because it helped pave the way for women in state government. If we look closer, we can see that in our country there is a paradox. In fact, we are the first to approach the real establishment of women's equality in every sphere of life during the Soviet era, we are consistent and persistent in that direction. When it comes to the protection of women's rights and interests our legislation is one of the most advanced, if not the most advanced in the world. Gender discrimination is prevented and is subject to punishment.

Women in our country are the majority among people with higher education and they are prevalent in a number of industries as well as in the social sphere. But at the same

сроки. Один из важнейших уроков, который я усвоила в период работы под руководством Е.М. Примакова, – умение сохранять спокойствие, оптимизм даже в самых сложных случаях, осознание того, что для такой страны, как Россия, безвыходных ситуаций не бывает.

Без преувеличения, важнейший этап в моей жизни – работа на посту губернатора Санкт-Петербурга. Оценивая сейчас сделанное за эти годы, я испытываю чувство удовлетворения. Удалось главное – город сделал мощный шаг вперёд в своём экономическом, социальном, культурном развитии. Бытовавшая в советские времена формула «великий город с областной судьбой» канула в прошлое навсегда.

Новый поворот – приход в Совет Федерации. Законодательная власть – сфера, где переплетаются внутренняя и внешняя политика. Пригодились все знания, умения, приобретённые мною прежде. Они словно слились воедино. Здесь можно многое сделать для людей, страны, государства, восстановления мира и сотрудничества на планете. И мы с коллегами трудимся над этим.

Без малого двадцать лет я работаю под руководством Владимира Владимировича Путина. Оцениваю эти годы как целую эпоху и в своей жизни, и в жизни страны. Считаю себя членом команды Путина. Полностью сознаю всю связанную с этим ответственность и потому стараюсь выполнять свою работу максимально эффективно. Нет сомнения, что стратегическая задача – прорыв России на самые передовые рубежи технологического, экономического, социального развития – будет успешно решена в намеченные сроки. Всё необходимое для этого у нас имеется.

Оглядываясь назад, я иногда задумываюсь, что же помогает России, российскому народу, несмотря на все перипетии истории, сохранять территориальную и политическую целостность, сплочённость, жизненную силу? Нахожу только один ответ – патриотизм. Несмотря на коренные изменения, произошедшие в общественном строе, государственно-политической системе, именно любовь к России цементирует наше общество и двигает страну вперёд. Патриотизм определял и определяет мой жизненный путь, равно как и жизненный путь огромного большинства россиян. Менялись представления о том, как следует двигаться к достижению намеченной цели, но сама она оставалась и остаётся неизменной. Это стремление сделать Россию процветающей,

реновиране су и изграђене многе установе културе, међу којима и нова сцена Маријинског театра.

Нестали су трагови запуштености, који су ту постојали још од совјетских времена. Спољни изглед града се променио упадљиво набоље. И није случајно што је град постао главно место за одржавање многобројних великих међународних форума, фестивала и других манифестација у Русији, постао је центар ходочашћа домаћих и страних туриста.

Неизоставно треба поменути становнике града на Неви који су преживели године његове блокаде. То су прави хероји, људи највишег квалитета. Док сам била губернатор, постигла сам то да сви људи који су преживели блокаду, у којој год држави да живе, добију додатну пензију, „блокадну пензију“. Учесницима блокаде, ветеранима Великог отаџбинског рата доделили смо 10.000 станова.

Наравно, мало тога бисмо урадили да није било подршке грађана Петербурга, консултација с њима, пажљивог односа према њиховим захтевима, жељама, а понекад и према њиховој критици. Тако је, на пример, било са изградњом седишта државног гасног концерна „Гаспром“ у Санкт Петербургу. Становници нису дали подршку првобитном пројекту, који је предвиђао да висока зграда буде лоцирана у историјском делу града. Уважили смо мишљење грађана. Небодер је изграђен у Приморском рејону, на обали Финског залива и лепо се уклопио у амбијент града.

Моја душа је управо тамо, у граду на Неви.

Имам доста хобија, којима се бавим целог живота. Волим да берем печурке и да возим кола, мада, наравно, одавно нисам имала прилику да то радим. С великим задовољством учим језике, још од младости.

Спорт је у мом животу сталан, јер иначе не бих могла да издржим темпо којим живим. Бавила сам се скијањем, тенисом. Веома волим кошарку, тај динамични тимски спорт. Својевремено сам била на челу кошаркашког тима мог факултета, а као губернатор Петербурга – на челу Балтичке женске кошаркашке лиге и Тениске федерације Санкт Петербурга.

◆ *Колеге из владе у којој сте својевремено били вице-премијер говорили су о томе с каквом сте се ујорношћу залађали за обављање свих обавеза буџета у пољуду социјалне области. Колико су ти најори уродили људом – њроменама набоље у живоју ѡрађана Русије?*

● До данас се сећам тога времена са помешаним осећањима. Наиме, ми смо, влада на челу са Ј. М. Примаковом, дошли после финансијског колапса (Прим. прев.: мисли се на економску кризу у Русији 1998. г.), када је привреда била фактички уништена, на издисају. Предузећа нису радила, месецима су касиле плате и пензије, жене официра су на телевизији говориле о томе да њихови мужеви и деца гладују. Како сам при том пристала да преземем дужност вицепремијера за социјална питања? Јер у тој ситуацији то је била „самоубилачка мисија“. Ближњи пријатељи су ми баш тако говорили. Али, знате, има таквих ситуација када сам себи кажеш: земља је у тешком положају, значи неко то мора. И тај неко си ти! Тако сам у влади ја постала одговорна за социјална питања.

Већ током прво пола године успели смо да измиримо дуговања на име плата запосленима који су на буџету,

time, we are lagging behind a number of countries in women's representation in federal and regional legislative and executive power, especially in executive decision-making authorities, as well as in other spheres of influence. We can say that in this respect, in Russia, the patriarchy has not yet been eradicated.

I do not support, as they say, solving problems over night when there are, among other things, obvious or not obvious quotas for women. Essentially, it is also a gender-based discrimination, only in relation to men. I am convinced that a woman should be given the same opportunities as man. She has to prove herself and earn the right to a position with her professional and business qualities, with concrete results, whether it is politics, government, social organizations, business, social sphere. That is a guarantee that quality people are chosen through fair competition to be in managerial positions. In the end, it's better for women and for the country.

I am convinced that, in time, the prejudice of whether a woman is worthy of being a part of leadership will finally be eradicated in our society. In fact, this process is in progress. We had one woman - the Vice Prime Minister, in the previous Cabinet of Ministers and now there are two of them. Slowly, but surely, the number of women in the Federation Council, in regional parliaments, in the management of companies, different businesses, leading enterprises is increasing.

The vector of women's participation on a professional and career level has become stable at the international level as well. Unfortunately, not everywhere in all countries. That is why this topic will be in focus at The Second Eurasian Women's Forum, which will take place in St. Petersburg in September 2018. We will be glad to have women from Serbia taking part in it.

◆ *You were the governor of St. Petersburg for almost a decade, from 2003 to 2011. What are your memories of the time when you were in such a responsible position in a city where you lived for so many years?*

● I always worked hard giving my maximum before I became the governor of St. Petersburg and afterwards. However, at that position, as they say, I was giving my whole self to work, all the way. I almost didn't have time for family or friends. I am so grateful to my close ones for their understanding and moral support they have given me.

That's why there were visible results of my work. Domestic and foreign investors came to St. Petersburg, including the largest car manufacturers. The city's economy began to flourish rapidly and the city budget has increased by 5.5 times.

уважаемой в мире страной, ставящей во главу угла права и благополучие своих граждан. И мы реально продвигаемся к этой цели.

◆ *С 2011 года Вы возглавляете Совет Федерации и одновременно являетесь постоянным членом Совета безопасности Российской Федерации. Что Вы испытываете — чувство ответственности, удовлетворения — в связи с тем фактом, что Вы первая женщина, занимающая третью ступень в иерархии должностных лиц России? А именно: после Президента России Владимира Путина и премьер-министра России Дмитрия Медведева.*

● Бесспорно, чувство ответственности, стремление выполнять работу как можно лучше, является доминирующим. Но вместе с тем вы бы имели право усомниться в моей искренности, если бы я сказала, что не придаю значения тому, что занимаю одну из высших государственных должностей. Конечно же, мне приятна высокая оценка моего труда.

Вдвойне приятно, что тем самым сделан ещё один шаг вперёд по пути продвижения женщин по ступеням государственной власти. Если вдуматься, у нас в стране парадоксальная ситуация. Мы первыми, ещё в годы советской власти, приступили к реальному утверждению женского равноправия во всех сферах жизни. И последовательно, настойчиво идём в этом направлении. Наше законодательство в области защиты интересов и прав женщин - одно из самых передовых, если не самое передовое. Проявления дискриминации по гендерному признаку пресекаются, наказываются. Женщины в нашей стране составляют большинство среди лиц с высшим образованием, они преобладают в ряде отраслей хозяйства, социальной сферы. И в то же время мы отстаём от ряда государств по представленности женщин в федеральных и региональных органах законодательной и исполнительной власти, особенно на высоких постах, в других областях. Можно сказать, что в этом отношении в России пока ещё не изжит патриархат.

Я не сторонник того, чтобы, что называется, через колено ломать такое положение. В частности, явно или неявно практиковать гендерные квоты для женщин. По сути, это тоже гендерная дискриминация, только в отношении мужчин. Убеждена: женщина должна двигаться по карьерной лестнице на равных основаниях с мужчинами. Она должна своими профессиональными и деловыми качествами, конкретными результатами работы доказывать право на тот или иной пост, будь то политика, орган власти, общественные организации, бизнес, социальная сфера. Это гарантия того, что на руководящих постах будут находиться достойные люди, занявшие их в результате честной конкурентной борьбы. В конечном итоге это лучше и для самих женщин, и для страны.

Уверена, со временем предубеждения в вопросе о том, достойна ли женщина находиться на верхних ступенях власти, в нашем обществе окончательно исчезнут. Собственно, этот процесс идёт. В предыдущем кабинете министров у нас была одна женщина – вице-премьер, теперь их две. Медленно, но верно увеличивается число женщин в составе Совета Федерации, в региональных парламентах, в руководстве компаний, предприятий, в том числе крупных.

Вектор движения женщин вверх по профессиональной и карьерной лестнице приобрёл устойчивый характер и в международном масштабе. Но, к сожалению, не во всех странах. Вот почему эта тема станет одной из ключевых на Втором Евразийском женском форуме. Он состоится в сентябре 2018 года в Санкт-Петербурге. Будем рады участию в них женщин Сербии.

да вишеструко смањимо дуговања за пензије, а затим и да обезбедimo њихово индексирање. Понекад је бивало тешко, чак сам повремено плакала. Али успели смо да урадимо оно главно: да социјални сектор извучемо из стања пропадања, да га претворимо у пуноправну и пуновредну област живота земље.

Приоритет је постао постојан принцип политике државе Русије. Неколико последњих година није било лако за нашу привреду, финансије. Али сваки покушај да се уштеди на социјалним трошковима одлучно је сузбијао и сузбија председник Русије, и ми законодавци. У савременом свету виталност било које земље, њен положај у светској привреди, чак су пресудно условљени квалитетом људског капитала. А тај квалитет, као што је познато, ствара управо социјални сектор. Зато његово финансирање из буџета представља трошак само са чисто фискалног гледишта. У ствари, то је инвестирање у човека и, дакле, у садашњост и будућност земље. Здравство, образовање, култура, спорт, буџетски корисници, пензионери, мере социјалне заштите – финансирани су и финансирају се не по принципу „шта остане“ него по принципу „максимум могућег у датим условима“.

Ја у томе видим и своју заслугу и као бившег заменика председника Владе Русије за социјална питања, и као председника Савета Федерације. Није тајна да приликом разматрања нацрта федералног буџета, федералних и регионалних програма повремено долази до одређеног раскорака са финансијско-економским блоком Владе РФ у вези са социјалним питањима. Наш дом се држи тактике налажења компромиса. Поносна сам када ипак успемо да „у једна кола упрегнемо коња и бојаљиву кошту“. У земљи је обновљен привредни раст, обновљен је раст прихода грађана.

◆ *Због Ваше активне улоге у враћању Крима у састав матичне државе према Вама су предузете санкције одређених западних земаља. Како Ви гледате на те санкције, да ли су оне утицале на Ваш свакодневни живот и рад?*

● Више пута сам говорила о свом ставу према санкцијама. Сматрам да су, прво, нелегалне, да грубо крше право, и, друго – да су непродуктивне, да трују међународну атмосферу. „Кажњавање“ Русије није успело, јер се не може говорити ни о каквој међународној изолацији наше земље. Односи са парламентима других држава развијају се динамично. Привреда, као што сам већ нагласила, бележи стабилан раст. Видимо да у међународној заједници јача свест о томе да савлађивање глобалних изазова и претњи, поуздана безбедност за све земље и народе, праведан светски поредак – могу да се постигну само ако постоји заинтересовано и активно учешће Русије. То је неоспорна чињеница. У светској политици, у узajамним односима међу државама дешавају се одређени помаци на том плану, који уливају наду.

А што се тиче санкција према мени лично – ја немам рачуне и некретнине у иностранству, такође немам планове да у ближој будућности приватно путујем у иностранство, па тако – те санкције се никако нису одразиле на мој живот као приватног лица.

◆ *Морам признати да сам Русију и нарочито руску уметност заволела још у време док ми је у гимназији руски језик предавао наставник који је био Рус по националности. Али чини ми се, ипак нисам успела*

Thirty new modern companies were opened and the number of small businesses has increased by 3.3 times. A large number of megaprojects was developed: the construction of a complex to put an end to floods, the freeway known as Saint Petersburg Ring Road, the first segment of the Southwest High-Speed Diameter (TN: a toll motorway in St. Petersburg), the new Passenger Port of St. Petersburg. The construction of a top class international airport „Pulkovo“ began. Also, numerous housing projects were developed as well as modernization of the public (communal) utilities.

I am very proud to have restored the St. Petersburg status as the cultural capital of our country. Over 3000 buildings and objects that represent the historical heritage have been restored, old cultural institutions have been renovated and new ones built, including the new stage of the Mariinsky Theatre.

We have succeeded in removing traces of time and neglect that existed for many years, since the Soviet era. The city's look has changed for the better. And it is no coincidence that the city has become the major venue for holding numerous international forums, festivals, other events that are taking place in Russia, it became the center of pilgrimage of domestic and foreign tourists.

Residents of the city on the Neva river who have survived the years of its blockade must be mentioned inevitably. They are true heroes and people of superior quality. During my time in the office I have achieved that all the people who survived the blockade, wherever they lived, receive an additional pension, so called "Blockade pension". The participants of the blockade, the veterans of the Great Patriotic War, were allocated 10 thousand flats.

Of course, little could be done if there were no support from the citizens of St. Petersburg, mutual consultations, careful attitude towards their demands, desires and sometimes their criticism. Such was the case with the construction of the Gazprom City business center. Residents did not support the original project, which envisaged that location of the skyscraper in the vicinity of the historic part of the city. We respected the opinion of the citizens of St. Petersburg and the skyscraper was built in the Primorsky region on the shores of the Gulf of Finland and fits nicely into the St. Petersburg city panorama.

My heart and soul are right there, in the city on the Neva river.

I have a lot of hobbies, like gathering mushrooms, driving, although I haven't done it myself for a long time. I am learning languages with great pleasure since my youth.

Sport is always present in my life, otherwise I would not be

♦ *Почти десятилетие, с 2003 по 2011 год, Вы были губернатором Санкт-Петербурга. Какие воспоминания остались об этом времени, когда Вы занимали столь ответственный пост в городе, в котором прожили так много лет?*

● И до губернаторства, и после я всегда трудилась в полную силу. И всё же на этом посту я, как говорится, выкладывалась до конца. Времени для семьи, друзей практически не оставалось. До сих пор признательна близким мне людям за то, что они относились к этому с пониманием, морально поддерживали меня.

Зато и зримые результаты есть. В Санкт-Петербург пришли отечественные и иностранные инвесторы, в том числе крупнейшие автомобилестроительные компании. Экономика города стала расти как на дрожжах. В 5,5 раза вырос городской бюджет. Вступили в строй 30 новых современных предприятий. В 3,3 раза увеличилось количество малых предприятий. Построены комплекс защитных сооружений от наводнения, Кольцевая автомобильная дорога, первый участок Юго-западного скоростного диаметра, новый морской пассажирский порт. Началось сооружение международного аэропорта высшего класса «Пулково». Развернулись масштабное жилищное строительство, модернизация коммунального хозяйства.

Предмет моей большой гордости – восстановление статуса Санкт-Петербурга как культурной столицы страны. Мы отреставрировали свыше 3000 объектов исторического наследия, отремонтированы, построены ряд учреждений культуры, в их числе новая сцена Мариинского театра.

В итоге многолетние, ещё с советского времени следы запущенности исчезли. Внешний облик города разительно изменился к лучшему. Не случайно он стал главным местом проведения многих крупных международных форумов, фестивалей, других мероприятий, проходящих в России, центром паломничества туристов – как отечественных, так и зарубежных.

Нельзя не сказать о жителях города на Неве, переживших годы его блокады. Это подлинные герои, люди высшей пробы. Будучи губернатором, добились, чтобы все блокадники, в какой бы стране они ни жили, получали дополнительную, «блокадную» пенсию. Блокадникам, ветеранам Великой Отечественной войны мы предоставили 10 тысяч квартир.

Естественно, мы бы мало чего сделали без поддержки петербуржцев, советов с ними, внимательного отношения к их запросам, пожеланиям, а порой критике. Так было, например, со строительством в Санкт-Петербурге штаб-квартиры государственного газового концерна «Газпром». Жители не поддержали первоначальный проект, предусматривавший размещение высотного здания в исторически сложившейся части города. Мы прислушались к мнению петербуржцев. Небоскрёб сооружен в Приморском районе на берегу Финского залива и органично вписался в ансамбль города.

Моя душа – точно там, в городе на Неве.

У меня много увлечений, которые всю жизнь со мной. И грибы собирать люблю, и машину водить, хотя, конечно, давно мне не приходилось этого делать. Языки изучаю с юности с большим удовольствием.

Спорт вообще со мной неизменно, иначе невозможно было бы выдержать темп, в котором я живу. Увлекалась горными лыжами, теннисом. Очень люблю баскетбол, эту динамичную, командную игру. В свое время я возглавляла сборную команду своего института по баскетболу, а будучи губернатором Петербурга – Балтийскую женскую баскетбольную лигу и Федерацию тенниса Санкт-Петербурга.

*да у њој и уносџи њојмим Русију. На ња мей ми њадају
Тјуиљчевљеве речи: „Русија се не може њојмџи умом...“
Какво је Ваше њоимање Русије?*

● Шта значи поимање земље, нарочито када је реч о твојој отаџбини? Њу не треба поимати него волети. Нема на земаљској кугли ниједног народа који не воли своју земљу, своју историју, који се њих стиди. Има таквих људи, а таквих народа нема. Ми волимо Русију, ми верујемо у Русију, њену будућност, радимо за њену добробит. Ето, у ствари, то је све.

Друго је то што у историјској судбини сваке земље постоји оно што је разликује од других и није увек разумљиво другим народима. Тога има и у Русији, у руском народу. Достојевски, Берђајев и други руски мислиоци видели су посебност Русије, руског народа у „светској саосећајности“ руског човека, у његовој настројености на постизање праведности, боље уређеног живота не само и не толико за себе колико за цело човечанство. Отуд тежња ка узајамном разумевању, сарадњи, блискости са свим другим народима.

То је нарочито јасно изражено у руској књижевности. Године 1918, када још није био завршен Први светски рат, који је поделио свет, уронио га у пучину непријатељства, крвопролића, Александар Блок је писао, обрађајући се другим народима:

Дођите нама! Од ужаса рата
Дођите у загрљај мира!
Док није касно – у корице вратите стари мач.
Другови! Постаћемо браћа!

Ми нисмо изгубили ово расположење, оно је и даље саставни елемент нашег менталитета, наше улоге у светској историји. Можда ће то звучати помало високопарно, али Русија, руска култура – то је стална тежња ка праведности, равноправности, миру и добробити за све.

◆ Оно шџо обједињује Србију и Русију – она њосебна веза која њосџоји на њенџјском нивоу – њешко се може рационално објасниџи. Како Ви видиџте односе наших народа у исџоријској њрошлосџи и у савременој сџварносџи?

● У праву сте. Братска осећања која обједињују Русију и Србију толико су дубока и чврста да се има утисак као да се ми рађамо с њима. Она долазе из дубине душе, преносе се са поколења на поколење. Та осећања извиру из блискости руског и српског народа која је историјски формирана, из православне вере, припадности великој словенској заједници.

Заиста, током многих векова наши народи су не једном морали да бране своју слободу и зависност, националну самосвојност, право на самостални избор развојног пута. Да их бране у крвавим биткама са Хордом, са Османском империјом, са другим освајачима, да их бране у биткама у Првом светском рату. Српски народ је примио на десетине хиљада руских људи принуђених да напусте своју отаџбину после Октобарске револуције и грађанског рата у Русији. У Србији, и само у њој, Добровољачка војска Југа Русије добила је дозволу да настави своју војну службу, да сачува заставе, част и достојанство Руске армије. Стотине њених генерала, адмирала и официра су сахрањене у Београду на меморијалном Руском гробљу, које је реконструисано на иницијативу чланова Савета Федерације: К. Косачова, В. Рјазанског, А. Лисицина.

able to withstand the pace I live with. I was involved in skiing and tennis. I love basketball, it is such a dynamic team sport and I used to be the captain of my faculty's basketball team and as a governor of St. Petersburg I led The Baltic Women's Basketball League (BWBL) and the Tennis Federation of St. Petersburg.

◆ *Your colleagues from the government in which you were the vice prime minister spoke of your persistence to carry out all the budgetary obligations in the social sphere. To what extent have those efforts been fruitful – changes for the benefit of the Russian citizens?*

● I remember those times with mixed emotions. Namely, the government led by Y. M. Primakov, came into office after a financial collapse (TN: the 1998 Russian financial crisis), the economy was devastated, simply dying. Companies were closing, salaries and pensions were delayed for months, the military officers wives were talking on television about their husbands and children starving. So, how did I agree then to take the position of vice-premier for social issues? Because it was a "suicide mission" at the time as my close friends were saying. But, you know, there are situations when you tell yourself: the country is in a difficult state and someone has to do it and that someone is you. So, I became responsible for the social issues in the government.

During the first half of the year we managed to settle the debts in the name of salaries for the employees who were on the budget, to reduce the debts in the name of the pension several times and then to ensure their indexation. It was hard and sometimes I would cry, but we have succeeded in doing the main: to get the social sector out of the state of decay and turn it into a full and permanent sphere of life.

The priority of the social sector has become a steadfast principle of the Russian state policy. The last few years were not easy for our economy and finances but any attempt to save on social spending was decisively suppressed by the President of Russia and us, the legislators. The vitality of any country and its position in the world economy, nowadays, is conditioned to a large and even decisive extent, by the quality of human capital. And that quality, as it is known, is created by the social sector. Therefore, its funding out of the budget represents the spending only from a pure fiscal point of view. In fact, it is the investment in people and, therefore, in the present and future of the country. Health, education, culture, sports, budgetees, pensioners, social protection measures are all being financed not according to the "leftovers" principle, but according to the "maximally possible under the given conditions".

I can see my merit in that – both as a former deputy prime minister of Russia for social issues and as a Chairwoman of the Federation Council. It is no secret that occasionally there are certain collisions with the financial and economic block of the RF Government regarding social issues when considering the draft of the federal budget, federal and regional programs.

◆ *Colleagues in the government, in which you were at that time vice-premier, spoke of your persistence to carry out all the budgetary obligations in the social sphere. To what extent have those efforts been fruitful – changes for the benefit of the Russian citizens?*

● До сих пор вспоминаю это время со смешанными чувствами. Ведь мы, правительство во главе с Е.М. Примаковым, пришли после дефолта на фактически разваленную, умирающую экономику. Не работали предприятия, задерживались месяцами зарплаты и пенсии, жёны офицеров по телевидению говорили о том, что их мужья и дети голодают. Как я дала тогда согласие занять пост вице-премьера по социальным вопросам? Ведь в той ситуации это была расстрельная должность. Близкие, друзья мне так и говорили. Но, знаете, бывают ситуации, когда говоришь сам себе: стране трудно, значит, кто-то должен, и этот кто-то – ты. Так я стала ответственным в правительстве за социальную сферу.

Уже в первые полгода удалось ликвидировать задолженность по заработным платам бюджетникам, в разы сократить задолженность по пенсиям, а затем и обеспечить их индексацию. Порой приходилось трудно, даже плакала иной раз. Но удалось сделать главное: вывести социальный сектор из состояния разрухи, превратить его в полноправную и полноценную сферу жизни страны.

Приоритет социальной сферы стал незыблемым принципом политики Российского государства. Несколько последних лет были непростыми для нашей экономики, финансов. Но любые попытки сэкономить на социальных расходах решительно пресекались и пресекаются Президентом России, нами, законодателями. В современном мире жизнеспособность любой страны, её положение в мировой экономике в огромной, даже решающей мере определяются качеством человеческого капитала. А оно, как известно, формируется именно социальным сектором. Вот почему его финансирование

из бюджета является расходом только с чисто фискальной точки зрения. На самом же деле это инвестирование в человека и, следовательно, в настоящее и будущее страны. Здравоохранение, образование, культура, спорт, бюджетники, пенсионеры, меры социальной защиты финансировались и финансируются не по остаточному принципу, а по принципу «максимум возможного в сложившихся условиях».

Я вижу в этом и свою заслугу — и как бывшего заместителя председателя Правительства России по социальным вопросам, и как председателя Совета Федерации. Не секрет, при рассмотрении проекта федерального бюджета, федеральных и региональных программ определённые коллизии с финансово-экономическим блоком Правительства РФ по социальным вопросам порой возникают. Наша палата придерживается тактики нахождения компромисса. Горжусь, когда нам всё же удаётся впрячь в одну телегу «коня и трепетную лань». В стране восстановлен рост экономики, возобновился рост доходов граждан.

◆ *По причине Вашей активной роли в возвращении Крыма в состав родного государства Вы стали объ-*

Током Другог светског рата заједно смо се борили против нацизма, ослобађали Београд, поразили фашистичке освајаче. Ми смо доследно подржавали и подржавамо народ Србије кад је реч о Косову, које је испровоцирано спољном агресијом, грубим мешањем земаља припадница НАТО у унутрашње ствари тадашње Југославије.

We adhere to the tactics of finding a compromise. I am proud when we succeed to harness the "horse and a timid doe" together. The economic growth and the income of citizens have been restored in the country.

◆ *Due to your active role in reclaiming Crimea to the home country, you have been put on the sanction list by some of the Western countries. How do you feel about it, has it affected your everyday life and work?*

● I have often spoken about my attitude to the sanctions. In my opinion, first of all, is that it's illegal, that it is a serious violation of the law, and, secondly, that it is unproductive, the sanctions are poisoning the international ambience. "Punishing" of Russia has failed, because it is absolutely not possible to talk about any international isolation of our country. Our relations with other countries' parliaments are developing dynamically. Economy, as I have already pointed out, has recorded steady growth. We can see that the international community is raising awareness that overcoming global challenges and threats, reliable security for all countries and nations, a just world order - can only be achieved if there is an active participation of Russia. It is an indisputable fact. When it comes to the world politics, there is certain progress in the mutual relations between the states, which brings hope.

As for the sanctions against me personally - I do not have any assets abroad, and I have no plans to travel privately abroad in the near future, so - those sanctions did not affect my private life at all.

◆ *I have to say that I fell in love with Russia, especially with Russian art, when I was in highschool, thanks to the Russian language teacher who was a Russian national. But, it seems to me that I've never fully understood Russia. I think of the words of the Tyutchevlyev(Tjutčevljev) when he said: "Russia can not be perceived by the mind" What is your understanding of Russia?*

● What does the understanding of a country mean, especially when it comes to your Fatherland? It's not to be understood but loved. There is no nation on Earth that does not love its own country, its history, or is ashamed of it. There are individuals but not the nations. We love Russia, we believe in Russia and its future, we work for its prosperity and well-being. Well, in fact, that's all.

The other thing is the history of each country which is different and there's always something not understandable to other nations. The same is with Russia and the Russian people. Fyodor Dostoyevsky, Nikolai Berdyaev and other Russian philosophers saw uniqueness of Russia and its people in the "worldly compassion" of the Russian men with tendency to achieve righteousness, better life not only for themselves but for the whole of mankind. Hence, there is a tendency for mutual understanding, cooperation, closeness with other nations.

That is particularly evident in Russian literature. At the end of the Great War in 1918, which divided the world and plunged it into hostility, bloodshed, Alexander Blok wrote in "The Scythians", addressing other nations:

„Come to us! Leave the horrors of war,
And come to our peaceful embrace!
Before it's too late – sheathe your old sword,
Comrades! We shall be brothers!“
We haven't lost this mood, it is still an integral part of our

ектом санкций со стороны определённых западных стран. Как Вы относитесь к этим санкциям, повлияли ли они на Вашу повседневную жизнь и работу?

● О своём отношении к санкциям говорила многократно. Считаю их незаконными, грубо нарушающими право, во-первых, и непродуктивными, отравляющими международную атмосферу – во-вторых. «Наказать» Россию не удалось, так как ни о какой международной изоляции нашей страны говорить не приходится. Отношения с парламентами других государств развиваются динамично. Экономика, как я уже отметила, устойчиво растёт. Мы видим, в международном сообществе усиливается понимание того, что преодоление глобальных вызовов и угроз, надёжное обеспечение безопасности для всех стран и народов, справедливое мировое устройство может быть достигнуто только при заинтересованном и активном участии России. Это непреложный факт. Определённые, обнадёживающие подвижки в этом плане в мировой политике, во взаимоотношениях государств происходят.

Что же касается санкций в отношении меня персонально. Счетов и недвижимости за границей у меня нет. Планы личных поездок за рубеж в обозримом будущем тоже отсутствуют. Так что на моей жизни как частного лица они никак не сказались.

◆ *Должна признаться, что Россию и, особенно, русское искусство я полюбила ещё в то время, когда в гимназии русский язык мне преподавал русский по национальности учитель. Но, как мне кажется, постигнуть Россию полностью мне так и не удалось. На память приходит тютчевская строка: «Умом Россию не понять....» Как Россию понимаете Вы?*

● Что значит понимать страну, особенно, когда речь идёт о твоём Отечестве? Его надо не понимать, а любить. Нет на планете народа, который бы не любил своей страны, своей истории, стыдился бы их. Люди такие есть, народов таких нет. Мы Россию любим, мы в Россию, её будущее верим, трудимся на её благо. Вот, собственно, и всё.

Другое дело, что в исторической судьбе каждой страны есть то, что отличает её от других и не всегда понятно другим народам. Есть это и в России, в русском народе. Ф. Достоевский, Н. Бердяев, другие русские мыслители видели своеобразие России, русского народа во «всемирной отзывчивости» русского человека, его настроенности на достижение справедливости, лучшего устройства жизни не только и не столько для себя, сколько для всего человечества. Отсюда стремление к взаимопониманию, сотрудничеству, близости со всеми другими народами.

Особенно отчётливо это выражено в русской литературе. Александр Блок в 1918 году – когда ещё не завершилась Первая мировая война, расколовшая мир, погрузившая его в пучину вражды, кровопролития – писал, обращаясь к другим народам:

Придите к нам! От ужасов войны
Придите в мирные объятия!
Пока не поздно — старый меч в ножны.
Товарищи! Мы станем братья!

Мы не утратили этого настроя, он остаётся неотъемлемой чертой нашей ментальности, нашей роли в мировой истории. Может быть, это прозвучит несколько высокопарно, но Россия, российская культура – это постоянное стремление к справедливости, равноправию, миру и добру для всех.

◆ *То, что объединяет Сербию и Россию, - та особая связь, существующая на генетическом уровне, - с тру-*

Односи Русије и Републике Србије пример су правог пријатељства, узајамног поштовања, поверења, свестране равноправне сарадње. Такви су и данас. За то су, несумњиво, веома заслужни руководиоци наших држава – председник Русије Владимир Путин и председник Републике Србије Александар Вучић, парламенти и владе, водеће политичке снаге обеју држава. Ми наступамо заједнички када је реч о кључним питањима светске политике, високо ценимо чврст став Србије о томе да се никада неће придружити политици санкција против Русије. Све то нас уверава да ће наши односи јачати и даље.

◆ *Сваки човек има сопствени систем вредности. Којим вредностима Ви дајете приоритет?*

Вредностима хуманизма, људских права, демократије, социјалне правде, равноправности, мира и безбедности за све земље и народе. Управо те вредности леже у основи светске цивилизације. Данас постоје покушаји да се оне разводне, девалвирају, што представља смртну опасност за човечанство.

Међународна заједница то не сме дозволити. Русија се доследно и активно супротставља покушајима стварања униполарног светског поретка, успостављању хегемоније у политици и привреди, залаже се за очување фундаменталних универзалних људских вредности. Пријатно је констатовати да све већи број држава, друштвених организација и обичних грађана подржава те наше напоре.

mentality, our role in world history. It may sound a bit pretentious but Russia and Russian culture – it is a constant aspiration for justice, equality, peace and the benefit of all.

◆ *That thing that unites Serbia and Russia, that particular link that exists at the genetic level, can hardly be rationally explained. How do you see the relations of our two nations in the past and in the contemporary reality?*

● You're absolutely right. Those brotherly emotions which unite Russia and Serbia are so deep and strong that it gives the impression that we are born with it. Those feelings come from the depths of the souls and get transferred from generation to generation. Our emotions originate from the closeness of the Russian and Serbian people, which has been historically formed, from our Orthodox faith and belonging to the great Slavic congregation (TN: Slavic nations community).

Indeed, over centuries our nations have had to defend their freedom and independence, national sovereignty, the right to independent choice of further development, many times. We were defending our rights and values in bloody battles with primitive hords, the Ottoman Empire, the other conquerors, in the First World War. Serbian people have accepted tens of thousands of Russians forced to leave their homeland after the Bolshevik October Revolution and Russian Civil War. Serbia was the only country that allowed the Volunteer Army of the South Russia to continue its military service, to preserve the flags, honor and dignity of the Russian Army. Hundreds of its generals, admirals and officers were buried at the Russian Memorial Cemetery in Belgrade, which has been reconstructed at the initiative of the Federation Council members: Konstantin Kosachev, V. Riazanski, Anatoly Lisitsyn.

During the Second World War we fought together against Nazism, liberated Belgrade and defeated the fascist. We have consistently supported and still do, the people of Serbia on the issue of Kosovo, which was provoked by foreign aggression and crude interference in the internal affairs of former Yugoslavia by the NATO countries.

Relations between Russia and the Republic of Serbia were and still are examples of true friendship, mutual respect, trust, versatile and equal cooperation. Russia's President Vladimir Putin and President of the Republic of Serbia Alexander Vuchic, our parliaments and governments, the leading political forces of both countries, are undoubtedly the ones who are meritorious. We act together when it comes to key issues of world politics, we highly respect Serbia's solid attitude not to join the policy of sanctions against Russia. All of that assures us that our relations will continue to grow.

◆ *Each person has their own personal value system. What values do you prefer?*

● The values of humanism, human rights, democracy, social justice, equality, peace and security for all countries and nations. It is these values that lie at the heart of our civilization. Nowadays, there are tendencies and attempts to dilute and devalue all of it and that poses a mortal threat to humanity.

The international community must not allow that to happen. Russia consistently and actively opposes the attempts to create a unipolar world order, as well as to the establishment of hegemony in politics and the economy, and advocates the preservation of fundamental universal human values. It is pleasant to note that an increasing number of countries, social organizations and ordinary citizens support Russia's efforts.

дом поддается рациональному объяснению. Какими Вы видите отношения наших народов в историческом прошлом и в современной действительности?

● Вы правы. Братские чувства, объединяющие Россию и Сербию, настолько глубокие и прочные, что создаётся впечатление, будто мы рождаемся с ними. Они идут из глубины души, передаются от поколения к поколению. Их питают исторически сложившаяся близость русского и сербского народов, православная вера, принадлежность к великой славянской общности.

В самом деле, на протяжении многих веков нашим народам не раз приходилось отстаивать свою свободу и независимость, национальную самобытность, право на самостоятельный выбор пути развития. Отстаивать в кровопролитных сражениях с Ордой, с Османской империей, с другими захватчиками, защищать в боях Первой мировой войны. Сербский народ принял десятки тысяч русских людей, вынужденных покинуть свою родину после Октябрьской революции и гражданской войны в России. В Сербии, и только в ней, Добровольческой войска Юга России разрешили продолжить свою воинскую службу, сохранить знамена, честь и достоинство Русской армии. Сотни её генералов, адмиралов и офицеров похоронены в Белграде в мемориале «Русский некрополь», реконструированном по инициативе членов Совета Федерации К. Косачева, В. Рязанского, А. Лисицына.

В ходе Второй мировой войны мы вместе боролись с нацизмом, освободили Белград, разгромили фашистских захватчиков. Мы последовательно поддерживали и поддерживаем народ Сербии в косовском вопросе, спровоцированном внешней агрессией, грубым вмешательством во внутренние дела тогдашней Югославии со стороны стран НАТО.

Отношения России и Республики Сербии – пример подлинной дружбы, взаимного уважения, доверия, всестороннего равноправного сотрудничества. Такими они остаются и сегодня. В этом, несомненно, большая заслуга глав наших государств – Президента России Владимира Путина и Президента Республики Сербия Александра Вучича, парламентов и правительств, ведущих политических сил обеих стран. Мы выступаем вместе по ключевым вопросам мировой политики, высоко оцениваем твердое заявление Сербии о том, что она никогда не присоединится к политике санкций в отношении России. Всё это убеждает: наши отношения будут крепнуть и впредь.

◆ *У каждого человека собственная система ценностей. Каким ценностям вы отдаёте приоритет?*

● Ценностям гуманизма, прав человека, демократии, социальной справедливости, равноправия, мира и безопасности для всех стран и народов. Именно эти ценности лежат в основе мировой цивилизации. Сегодня их пытаются размыть, девальвировать, что смертельно опасно для человечества.

Международное сообщество не должно этого допустить. Россия последовательно и активно противостоит попыткам формирования однополярного миропорядка, установления гегемонии в политике и экономике, выступает за сохранение фундаментальных общечеловеческих ценностей. Приятно отметить, что всё больше государств, общественных организаций, просто граждан поддерживает эти наши усилия.